

I.IV Overige vergaderingen

From: 10.2.e - BD/DGC-19
Sent: Monday 7 September 2020 11:11:15
To: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL
Cc: 10.2.e - BD/DGC-19
Subject: FW: Alert-Overleg Covid 6 september 2020

Dag Ferd,

In overleg met 10.2.e stuur ik je onderstaande verslagje van gisteravond toe (zo heb je de cijfers waar gister over gesproken is onder elkaar).

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e @minjenv.nl>

Datum: zondag 06 sep. 2020 6:37 PM

Aan: 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e
 <10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e <10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e
 10.2.e - BD/NCTV <10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e - BD/NCTV
 <10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e @minaz.nl <10.2.e @minaz.nl>, 10.2.e
 <10.2.e @minaz.nl>, 10.2.e @minaz.nl' <10.2.e @minaz.nl>, 10.2.e @minvws.nl'
 <10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e <10.2.e @minbuza.nl>

Kopie: 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/NCTV
 <10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e <10.2.e @minvws.nl>

Onderwerp: Alert-Overleg Covid 6 september 2020

Dag allen,

Hieronder de hoofdlijnen van ons Alert-overleg van vanavond.

De DG/SG-call is nog gaande en daarin is/wordt de strekking van onderstaande gedeeld.

Fijne avond en groet,

10.2.e

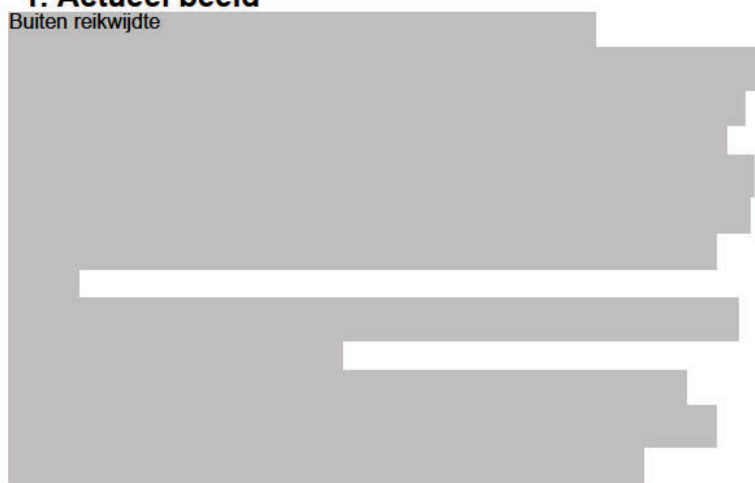

---

1. Actueel beeld

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

2. Buitenland

Buiten reikwijdte

2. Langere termijn

Buiten reikwijdte

3. Handhaving

- VWS meldt dat over de uitkomsten van het onderzoek naar de pilot mondkapjes donderdag of vrijdag as. wordt gecommuniceerd, o.a. bij brief aan VWS, VB en de raden van beide gemeenten. IenW zal hier in het debat deze week

ook op voorbereid moeten zijn (en wordt vanuit VWS en DGC19 ondersteuning geboden aan IenW tijdens het komende debat).

- Prorail, Schiphol en NS komen ook met een verzoek voor uitbreiding v.d. mondkapjesplicht (plicht voor NS/ProRail) / (advies voor de luchthaven Schiphol). Hierover zal in DOC-19, ACC-19 en MCC-19 gesproken worden.

4. Zaken die voorgelegd dienen te worden aan de betrokken bewindspersonen

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

II. Strategie en Escalatieladder

Strategie en Escalatieladder

Strategie: type maatregelen per pijler

1. Om het **aantal contactmomenten (1.)** te beperken zijn er **maatregelen ter beperking van het openbare leven** genomen, zoals het advies om zoveel mogelijk thuis te werken en het maximaleren van het aantal personen in één ruimte;
2. Ten behoeve van de **naleving van de basisregels (2.)** zijn **maatregelen** getroffen als:
  - **Fysieke maatregelen**, zoals *crowd control*-maatregelen in de openbare ruimte en maatregelen in winkels;
  - **Gedragsmaatregelen**, zoals een lokaal experiment met mondkapjesplicht;
  - **Toezicht- en handhavingsmaatregelen**, zoals het sanctioneerbaar maken van het niet naleven van de basisregels;
3. Ten behoeve van het **zicht op het virus (3.)** (het onderkennen en “uittrappen” van brandhaarden) zijn:
  - **Ondersteunende maatregelen**, zoals het inrichten van een dashboard, het opschalen van de testcapaciteit of het verbeteren van de organisatie van het BCO.
4. Om **nieuwe introducties (4.)** van het virus te voorkomen zijn er **beheersmaatregelen** genomen zoals het opleggen van inreisbeperkingen (Europees) en het instellen van thuisquarantaine voor inreizigers uit oranje gebieden.

Basisregels, bijvoorbeeld:

- **Basisregels voor iedereen:** blijf bij klachten thuis, houd 1,5 meter afstand, werk zoveel mogelijk thuis, was vaak je handen.
- **Basisregels voor binnen:** indien er sprake is van doorstroom van bezoekers/gasten en het onderling contact beperkt is, dan geldt er geen maximum aantal personen per ruimte.
- **Basisregels voor buiten:** indien er geen sprake is van reservering, triage en placering dan geldt er een maximum van 250 personen per activiteit.

Operationalisatie: inschaling regio's

Waakzaam

- Er is sprake van een beheersbare situatie.
- Het aantal nieuwe besmettingen is laag.
- Kwetsbaren groepen dienen alert te zijn.
- Het bron- en contactonderzoek is overwegend effectief.
- Maatregelen worden voldoende nageleefd en zijn te handhaven.
- Er is voldoende regionale zorgcapaciteit beschikbaar.
- Aanvullende maatregelen zijn erop gericht om de bestaande aanpak beter te laten functioneren.

N.B. Bij inschaling hoeft **niet** van alle kenmerken sprake te zijn.

Zorgelijk

- De situatie ontwikkelt zich negatief.
- Het aantal nieuwe besmettingen neemt toe.
- Maatwerk is nodig om kwetsbaren groepen te beschermen.
- Het bron- en contactonderzoek schiet tekort.
- Maatregelen worden onvoldoende nageleefd.
- De druk op de regionale zorgcapaciteit neemt toe.
- De bestaande aanpak moet met aanvullende maatregelen worden versterkt om de verspreiding van het virus weer onder controle te krijgen en terug te keren naar een beheersbare situatie.

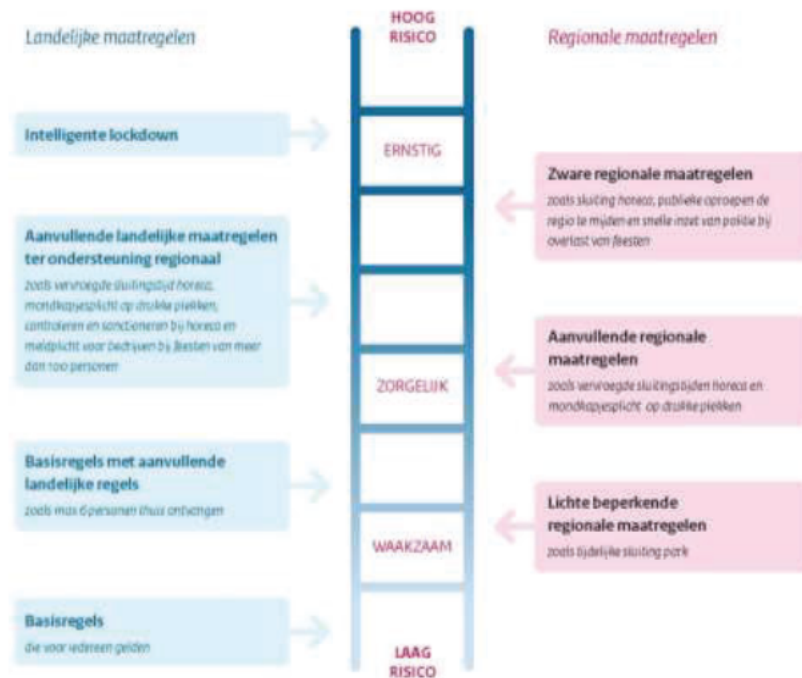
Ernstig

- Hard ingrijpen is noodzakelijk om verdere escalatie te voorkomen en terug te keren naar een beheersbare situatie (waakzaam).
- Het aantal nieuwe besmettingen neemt snel toe.
- Het bron- en contactonderzoek is niet meer effectief omdat het zicht verdwijnt.
- De regionale zorgcapaciteit is onvoldoende.
- Maatregelen zijn erop gericht om (regionale) overbelasting van de zorg te voorkomen, kwetsbaren te beschermen en weer zicht op de verspreiding van het virus te krijgen.

N.B. Overschrijding van (**regionale**) signaalwaarden in het Coronadashboard vormt het startpunt van Rijk en regio over aanpassing van deze inschaling en het nemen van mogelijk aanvullend maatregelen.

Risico's en maatregelen

Het doel is om het coronavirus maximaal te controleren. Hoe worden de risico's ingeschat en welke maatregelen sluiten hierbij aan? In deze escalatieladder wordt dit toegelicht.

Regionale Escalatieladder - I

Aanvullende maatregelen

N.B. Landelijke steun voor regionale maatregelen is van belang, in de vorm van een aanwijzing (voorzien in wettelijke basis), aanvullende landelijke communicatie of evt. gedeelde aansprakelijkheid. Hoe zwaarder de maatregel, hoe gewenster de landelijke steun.

1. Ter **beperking van het aantal contactmomenten**:

- lokaal implementeren van de basisregels in de openbare ruimte;
- oproep tot aanbieden deelname online alternatieven voor diensten, activiteiten en evenementen (bijv. gemeentelijke diensten of introductiebijeenkomsten);
- verbod op groepsvorming (maximum aantal is schaalbaar, bijv. 10);
- vervroegde sluiting van bijv. horeca en nachtwinkels;
- verbieden van grootschalige concerten in binnenruimtes;
- verbieden van grootschalige evenementen/bijeenkomsten in de buitenruimte;
- verbieden van publiek bij sportwedstrijden;
- dringend advies tot het (verder) beperken van thuisbezoek en thuisfeesten tot een maximum aantal personen;
- beperken van het maximum aantal personen per ruimte binnen;
- beperken van het maximum aantal personen per activiteiten buiten;
- (gericht) verkleinen logiescapaciteit;
- sluiting parkeergelegenheden om bezoek te ontmoedigen;
- sluiten van drukke toeristische locaties/attracties;
- sluiten van parken en stranden;
- lokaal sluiten van sectoren met veel bezoekersstromen (bijv. horeca, attracties, musea, theaters);
- dringend advies om de regio te mijden;
- kwetsbare personen adviseren drukke plekken en het openbaar vervoer te mijden;
- beperken van verkeersstromen (auto);
- beperken van fysiek onderwijs;
- dringend advies om zoveel mogelijk thuis te blijven.

2. Ten behoeve van de **naleving van de basisregels**:

- ondernemingen, verpleeghuizen en jeugdinstituten helpen bij de implementatie van de basisregels op locatie (bijv. door GGD, een arbeidshygiënist of deskundige infectieziektebestrijding);
- uitbreiden van triage(checkgesprek) en registratie bij bezoek van verpleeghuizen en jeugdinstituten;
- dialoog met "stakeholders" t.b.v. bewustwording en draagvlak;
- doelgroepencommunicatie (w.o. kwetsbaren en jongeren);
- crowd control-maatregelen ten behoeve van de naleving van de basisregels in de openbare ruimte;
- tijdelijk sluiten van ondernemingen bij excessen (niet naleven van de basisregels);
- verbod gebruik geluidsversterkende apparatuur buitengebied;
- inzet van extra handhavingcapaciteit;
- (gedrags)experiment met een mondkapjesplicht op specifieke plaatsen;
- controleren en sanctioneren (boete) bij *non-compliant* (niet naleven van de basisregels) ondernemingen, verpleeghuizen, jeugdinstituten en burgers;
- tijdelijk sluiting van locaties bij constatering bronbesmetting;
- steekproefsgewijze controle van de quarantaineverplichting;
- instellen van een lokaal alcoholverbod;
- introduceren van winkeltijden voor kwetsbare doelgroepen;
- sluiting van locaties bij constatering bronbesmetting;
- vergunningsplicht introduceren voor (grootschalige) evenementen/bijeenkomsten.

N.B. Maatregelen binnen de blauwe bracket worden afgestemd tussen Rijk en regio - of worden genomen nadat het Rijk is geïnformeerd - en worden met betrokkenheid van desbetreffende departementen genomen.

III. Ambtelijke notities

- **Buiten reikwijdte**
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
- **Hygiene-maatregelen**
  - Mondkapjes, toiletten, bars, podium, beursstand
  - Innovaties op het gebied van hygiene-maatregelen.

Buiten reikwijdte
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Buiten reikwijdte
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

4. Politieke en bestuurlijke context

Buiten reikwijdte
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Minister van Justitie en Veiligheid

**Directie
Bestuursondersteuning**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

T 070 10.2 e
F 070 10.2 e

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk
.

nota

1. Aanleiding

U heeft op vrijdagochtend 11.00 uur een overleg met een kleine afvaardiging van het Veiligheidsberaad. Nadien vindt een kort persmoment plaats. Onderstaande annotatie is opgesteld vóór uw telefonische overleg met 10.2.e en 10.2.e. U krijgt via Communicatie nog een spreeklijn over de uitkomsten van het overleg. Deze lijn bepaalt deels de inhoud van het overleg zelf.

2. Aanwezig

Vanuit Veiligheidsberaad: Hubert Bruls, Femke Halsema

Ambtelijk ondersteund door: 10.2.e en 10.2.e

Vanuit Rijkszijde zijn aanwezig: 10.2.e en 10.2.e

3. Agenda voor het overleg

Buiten reikwijdte

3a. Algemeen beeld van oplopende besmettingen

Buiten reikwijdte

3b. Mogelijkheden van mondkapjes in de openbare ruimte

Advies: U kunt het volgende in het gesprek aangeven:

- Afstand houden, de gedragsregels en de hygiëne maatregelen zijn dé aanpak in de strijd tegen corona.
- Het strikt blijven opvolgen van deze adviezen is een noodzakelijke voorwaarde voor het beperken van de transmissie.
- Het OMT adviseert geen algemeen gebruik van niet-medische mondkapjes in de publieke ruimte daar waar het mogelijk is anderhalve meter afstand te bewaren.
- Het besluit om mondkapjes verplicht te stellen in OV en taxi is aanvullend: daar waar de 1,5 meter afstand niet kan worden aangehouden en waar geen gezondheidscheck plaats kan vinden.
- Niet medische mondkapjes zijn niet ter bescherming van de drager zelf, maar van anderen om hem of haar heen

- Het kabinet ziet geen reden daarvan af te wijken omdat het geen reëel alternatief is en nog sterker er een risico is dat de 1,5 m regel daarmee in het geding komt.
- Ik snap uw zorg over de handhaafbaarheid van de 1,5 meter. Die vraagt echter om andere oplossingen dan de oplossing van een mondkapje
- Uw zorg richt zich specifiek op jongeren die feesten en drinken. (Evt: Ik kan me voorstellen dat we daarom nog eens kijken of we expertise in kunnen zetten, welke maatregelen daar een oplossing voor beiden, bijvoorbeeld via een aanvullend verzoek aan de Gedragsunit van het RIVM)

Directie
Bestuursondersteuning

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk
.

NB. Ambtelijk is vernomen dat Femke Halsema zal suggereren in Amsterdam te experimenteren met mondkapjes. Het advies is echter bovenstaande spreeklijn aan te houden

Achtergrondinformatie OMT-advies mondkapjes openbare ruimte

- Het OMT benadrukt het belang van volhouden van de algemene adviezen zoals het handhaven van de anderhalve meter afstand tussen mensen, (hand-) hygiënische adviezen en het thuisblijven bij de geringste luchtwegklachten.
- Het strikt blijven opvolgen van deze adviezen is een noodzakelijke voorwaarde voor het beperken van de transmissie van COVID-19 en voor het succesvol verlopen van versoepeling van de maatregelen in de transitiefase.
- Medische mondkapjes dienen gereserveerd te worden voor gebruik in de zorg en dienen gebruikt te worden conform de vigerende adviezen.
- Voor contactberoepen heeft het OMT een afwegingskader vastgesteld waarbij essentieel is dat naast strikte hygiënemaatregelen triage wordt toegepast.
- Het OMT adviseert geen algemeen gebruik van niet-medische mondkapjes in de publieke ruimte daar waar het mogelijk is anderhalve meter afstand te bewaren.
- Het OMT stelt dat gebruik van niet-medische mondkapjes echter overwogen kan worden in die omstandigheden waar het niet mogelijk is om anderhalve meter afstand te houden en triage toe te passen.

Achtergrondinformatie Brief Amsterdam aan OMT

- Buiten reikwijdte
- Daarnaast geeft vz OMT aan op dit moment geen redenen te zien om af te wijken van de eerder gegeven adviezen over gebruik mondkapjes en geen expertise te hebben op handhavingsvraagstukken.
- Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Directie
Bestuursondersteuning

3c. Quarantaine en isolatie (van positief geteste mensen)

Datum
6 juli 2020

Buiten reikwijdte

Ons kenmerk

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

- [Redacted]
- [Redacted]

3d. Maatregelen op lokaal niveau en de handhaving daarvan

Buiten reikwijdte

- [Redacted]
- [Redacted]

[Redacted]

- [Redacted]
- [Redacted]

- Buiten reikwijdte [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Directie
Bestuursondersteuning

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk
.

[redacted]

3e. Brief over het schreeuwverbod

Buiten reikwijdte [redacted]

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

[redacted]

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Directie
Bestuursondersteuning

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk
.

Bijlage 1
Algemeen beeld over oplopende besmettingen

Directie
Bestuursondersteuning

Buiten reikwijdte

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk
.

[Redacted content]

[Redacted content]

[Redacted content]

[Redacted content]

[Redacted content]

Bijlage 2 Mondkapjes

**Directie
Bestuursondersteuning**

Lijn kabinet

Lijn van het huidige kabinet is dat gebruik van niet-medische mondneusmaskers in de publieke ruimte alleen aan de orde is in die situaties waarin geen anderhalve meter afstand bewaard kan worden. Specifiek gaat het hierbij dan om:

- Het openbaar vervoer
- Overig bedrijfsmatig personen vervoer (igv >13 jaar en ouder en >2 personen)
- Vliegtuigen (igv > 13jaar)
- Mogelijkheid voor voorzitters VR tav verplichting op luchthaven tijdens de incheck, security- en grensprocessen en het boarden

Datum

6 juli 2020

Ons kenmerk

.

Niet medische mondkapjes zijn niet ter bescherming van de drager zelf, maar van anderen om hem of haar heen. Je voorkomt dat je als drager anderen mogelijk besmet; niet andersom.

Het besluit om dit verplicht te stellen is ter aanvulling op de hygiënische maatregelen waarin de 1,5 meter afstand niet kan worden aangehouden en waar geen check op symptomen plaats kan vinden.

OMT-advies

Deze aanpak is gebaseerd op het OMT-advies van 5 mei jl. gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek (incl. gedragsonderzoek) (zie bijlage 1 voor exacte conclusies en bijlage 2 voor hoofdconclusie uit gedragsonderzoek RIVM-gedragsunit d.d. 4 mei):

- Het OMT adviseert geen algemeen gebruik van niet-medische mondneusmaskers in de publieke ruimte daar waar het mogelijk is anderhalvemeter afstand te bewaren.
- Voor het gebruik van niet-medische mondneusmaskers in settings waar het niet mogelijk is om anderhalve meter afstand te bewaren en waarbij het niet mogelijk is om triage toe te passen, kan het OMT, vanwege het gebrek aan eenduidig bewijs van het effect van niet-medische adembescherming, geen richtinggevend positief advies uitbrengen dat voldoende inhoudelijk onderbouwd is. Het OMT stelt daarom dat gebruik van niet-medische mondneusmaskers overwogen kan worden in die settings waar het niet mogelijk is om anderhalve meter afstand te houden en triage toe te passen.

In het OMT-advies van 23 juni reflecteert het OMT nog op het WHO-onderzoek naar gebruik van mondneusmaskers: *'OMT reflecteert dat er onvoldoende wetenschappelijk onderbouwing is om het gebruik van mondneusmaskers in de publieke ruimte te stimuleren. In uitzonderingssituaties kan overwogen worden om niet-medische mondneusmaskers te gebruiken wanneer het niet mogelijk is de algemene maatregelen te volgen, zoals in het openbaar vervoer'.*

Advies Gedragsunit

Uit het advies van de Gedragsunit (-gebaseerd op input vanuit literatuur en wetenschappelijke adviesraad) blijkt dat er geen éénduidige conclusie te trekken is of het dragen van niet-medische mondkapjes nu wel of niet bijdraagt aan de compliance. Vanuit de theorie spelen hierbij 4 punten een rol:

- Motivatie om je aan de regels te houden

- Risicoperceptie (inschatting hoeveel risico je loopt)
- Ervaren effect van de maatregelen
- Cue to action (is er een specifiek reden dit te doen?)

Directie
Bestuursondersteuning

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk

Naast het dragen van het mondkapje is ook het gébruik van de mondkapjes van cruciaal belang. Een deel van de zorg van het RIVM zit ook daar. Wil het mondkapje enig effect hebben, dan dient het goed gebruikt te worden en dus echt goed over neus en mond gedragen te worden, niet op en af gedaan te worden, niet te lang gedragen te worden en igv een stoffen kapje minimaal op 60 graden gewassen te worden.

Na de eerste ervaringen in het OV is het draagvlak voor het gebruik van mondkapjes getoetst. Dat bleek laag tov de meeste andere maatregelen. Kortom, er is geen concrete aanwijzing dat gebruik van mondkapje compliance voor maatregelen vergroot. (overigens ook niet andersom

Mondkapjesverplichting via lokaal gezag:

De voorzitter kan nu ook al extra maatregelen treffen waarbij een mondkapje wordt verplicht in de openbare ruimte of op andere plekken waar deze verplichting niet reeds van toepassing is.

Dit heft echter niet de verplichting op – conform de huidige aanwijzing – om de 1,5 meter te handhaven.

Op grond van artikel 7 Wet publieke gezondheid kan de minister de voorzitter van de veiligheidsregio opdragen hoe de bestrijding ter hand te nemen. Naast het nemen van bepaalde maatregelen, kan de minister ook aan de voorzitter opdragen om bepaalde maatregelen niet te treffen. In dit geval zou dat betekenen dat in de aanwijzing wordt opgenomen dat het de voorzitters niet is toegestaan om aanvullende maatregelen te nemen door op bepaalde plekken of situaties mondkapjes te verplichten.

Internationaal

België heeft vanaf 11/7 een verplichting op mondkapje > 12 jaar in OV, winkels, musea en theaters. Vanaf zaterdag 25/7 verdere verscherping van de mondkapjesplicht: op markten, winkelstraten, publieke gebouwen, horeca en andere drukke openbare plaatsen. Dit is een wijziging tov besluit van 24/6 om geen mondkapjesplicht op te leggen

In Frankrijk, Spanje, Portugal en Duitsland geldt ook een mondkapjesplicht, in verschillende (openbare) ruimtes. Er bestaan grote verschillen tussen de mondkapjes plicht in de diverse landen waarbij het ene land dichter bij een logisch verhaer zit dan de ander.

Alternatieven ten opzichte van het voorstel van gemeenten om in drukke winkelstraten een mondkapjesplicht in te voeren (maw wat kunnen we Amsterdam cs bieden?):

1. Nieuw advies aan gedragsunit vragen, want context is nu anders dan in mei jl. Aantal besmettingen neemt nu onder andere toe onder jongeren (feestjes etc).
Advies gedragsunit kan gemeenten evidence bieden bij gedragsverandering jongeren.
Voordeel: uitweg bieden aan gemeenten, laatste wetenschappelijke inzichten rondom gedrag en gebruik mondkapjes

Nadeel: uitkomst kan ook anders worden dan gewenst

Directie
Bestuursondersteuning

2. Aandacht vragen om het onderscheid tussen drukke en openbare orde kwestie en het dragen van de mondkapjes en de 1,5 meter om besmettingen te voorkomen. -> openbare orde en handhaving is daarmee een JenV kwestie.
Voordeel: past bij de analyse van het vraagstuk
Nadeel: biedt minder een uitweg

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk
.

3. Een stap verder gaan: Gebruik medische mondkapjes
Voordeel: die geven wel goede bescherming en zijn daarmee reëel alternatief.
Nadeel: Gelet op de hoeveelheid is dit niet een wenselijk alternatief.
Vermedicalisering van de samenleving. Verhoudt zich slecht tot beleidslijn tot nu toe en wordt wellicht is overdreven beschouwd.
4. Ander voorstel gemeente. Gemeenten uitdagen met een ander voorstel te komen dan de verplichting tot mondkapjes en daar actief in mee te denken (cq nadere advisering op te vragen).
Voordeel: eea in proces gezet
Nadeel: is nog weinig concreet

Overige overwegingen:

- Bij Jaap van Dissel en Aura Timen is vandaag (23.7) getoetst of zij nieuwe medische of epidemiologische ontwikkelingen en overwegingen zijn, die een nieuw advies van het OMT voor de hand zouden doen liggen. Die zien zij niet. Advies van het OMT tav mondkapjesgebruik zal dus niet wijzigen waarschijnlijk ten opzichte van eerdere adviezen
- Bij de huidige besmettingen zien we vooral
  - o er zijn clusters rond grote families
  - o er zijn feestjes gegeven waar COVID-19 zich makkelijk verspreidt
  - o er zijn een aantal clusters in de scheepvaart en havenindustrie ontdekt, waar regelmatig wordt gewerkt met arbeidsmigranten die van en naar het land van herkomst reizen.Analyse van het probleem (zorg over toenemende besmettingen) en oplossingen (mondkapjes in drukke winkelstraten), lijken dus slecht te matchen
- Ook indien er sprake zou zijn van een mondkapjesplicht, dient deze gehandhaafd te worden.

Bijlage 3
Achtergrond Quarantaine en isolatie

Directie
Bestuursondersteuning

Buiten reikwijdte

- | [Redacted]
- | [Redacted]
- | [Redacted]
- | [Redacted]
- | [Redacted]

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk
.

[Redacted]

[Redacted]

- | [Redacted]
- | [Redacted]
- | [Redacted]
- | [Redacted]

[Redacted]

- | [Redacted]
- | [Redacted]

[Redacted]

- **Buiten reikwijdte**
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]
  - [Redacted]

Directie
Bestuursondersteuning

Datum
6 juli 2020

Ons kenmerk
.

3. Inventarisatie maatregelen

In onderstaande groslijst/inventarisatie is per doelgroep beschreven welke maatregelen denkbaar zijn voor elk van de drie scenario's, vanuit het gezichtspunt van de Rijksoverheid (I. Monitoring, II. Ondersteuning decentraal, III. Maatregelen nationaal). PM: Wenselijkheid, juridische haalbaarheid, uitvoerbaarheid nog niet uitgewerkt (nummering van de maatregelen reflecteren dit dus niet).

	Scenario's van draaiboek (perspectief Rijksoverheid)		
	I. Monitoren	II. Ondersteunen	III. Maatregelen
Jongeren en studenten:	Buiten reikwijdte		

	Buiten reikwijdte
Thuisfeesten, bruiloften en uitvaarten	
Voor publiek openstaande instellingen	

<p>(horeca, musea, etc.)</p>	<p>Buiten reikwijdte</p>	<p>Buiten reikwijdte</p>
<p>Testen en quarantaine</p>	<p>B</p>	<p>Buiten reikwijdte</p>

4. Binnen een mondkapje op, door personeel en bezoekers. (Nu regionaal mogelijk voor gedragsbeïnvloeding. Landelijk als mitigerende maatregel voor het niet kunnen houden aan de afstandsnorm.)

Buiten reikwijdte

**Doorkijk naar
september**

Thuiswerken

**Algemeen (veilige
afstand,
groepsvorming en
drukte,
beschermings-
middelen)**

- Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]

c. Voor publiek openstaande instellingen (horeca, musea, etc.)

- Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]

d. Quarantaine, registreren en testen Oranje / rode landen

Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

4. Verdergaande maatregelen

Buiten reikwijdte [redacted]

a. Thuiswerken

Buiten reikwijdte [redacted]

b. Groepsgrootte / groepsvorming beperken

Buiten reikwijdte [redacted]

c. Werknemers dicht op elkaar

Locaties waar veel werknemers dicht op elkaar werken of slechte ventilatie bestaat moeten een norm aanhouden van 1 werknemer per m2, tenzij dat niet mogelijk is: dan mondkapjes.

5. Doorkijk

Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]

Concept-vragen OMT-adviesaanvraag 20 augustus 2020

Bespreking: DOC 18 augustus.

Voor de OMT-adviesaanvraag van 20 augustus zijn de volgende vragen geïnventariseerd:

1. **Thuiswerken:** gevolgen van gedeeltelijke terugkeer naar werk op basis van de epidemiologische situatie.

Vanuit de werkgroep thuiswerken advies gevraagd met betrekking tot:

- Buiten reikwijdte [redacted]
- het nut van mondkapjes op drukke plekken in kantoren, zoals bij liften, de in- en uitgang en koffieautomaten;
- Buiten reikwijdte [redacted]

Buiten reikwijdte [redacted]

2. **Stemverheffen:** Buiten reikwijdte [redacted]

3. **Thuisquarantaine voor kinderen in de leeftijd 0-4 jaar:** Buiten reikwijdte [redacted]

4. **Innovatief testen:** Buiten reikwijdte [redacted]

3. Toelichting

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Buiten reikwijdte

Datum
21 augustus 2020

Ons kenmerk
3008848

[Redacted text block 1]

[Redacted text block 2]

[Redacted text block 3]

[Redacted text block 4]

[Redacted text block 5]

[Redacted text block 6]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Datum
21 augustus 2020

Ons kenmerk
3008848

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

3.3. Wilt u het mogelijk maken dat in ministeriële regelingen op basis van het wetsvoorstel de burgemeester de bevoegdheid kan krijgen om gebieden aan te wijzen waar maatregelen gelden?

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Datum
21 augustus 2020

Ons kenmerk
3008848

De afgelopen weken heeft het kabinet steun uitgesproken en bij brief ruimte gegeven voor lokale of regionale maatregelen in plaats van landelijke maatregelen. Van die ruimte wordt gebruik gemaakt. In dat verband werken VWS, JenV, BZK en DGC-19 momenteel aan een escalatieladder en bijbehorend bestuurlijk arrangement om het nationale en regionale/lokale beleid goed op elkaar aan te laten sluiten. Uitgangspunt van de Twm is dat maatregelen ter bestrijding van de epidemie centraal, namelijk bij ministeriële regeling, worden vastgesteld, waarbij differentiatie mogelijk is tussen gemeenten en regio's. Dit betekent dat het Rijk in beginsel bepaalt welke maatregelen regionaal of lokaal gelden. De Twm bevat verder een aantal ontheffings- en bevelsbevoegdheden voor burgemeesters in concrete gevallen. Dat zijn echter geen bevoegdheden waarmee zij zelf maatregelen aan en uit kunnen zetten.

De in de Twm gemaakte keuze hangt samen met de centrale rol van de minister van VWS bij de aansturing van de crisis, welke verantwoordelijkheid na het advies van de Raad van State voor de Twm is verbreed naar andere ministers. Centrale aansturing voorkomt bovendien een lappendeken. Om niettemin meer ruimte te bieden voor snelle en gerichte lokale op- en afschaling van maatregelen, kan in het wetsvoorstel een basis worden opgenomen om bij ministeriële regeling aan de burgemeester de bevoegdheid toe te kennen om gebieden aan te wijzen waar bepaalde, bij ministeriële regeling vast te stellen maatregelen gelden. Dat blijft dus een landelijk besluit. Alle maatregelen waarvoor de Twm een basis biedt, worden dan nog steeds vastgesteld (geconcretiseerd) bij ministeriële regeling, waarbij dan de mogelijkheid bestaat om via die ministeriële regeling de burgemeester bevoegd te maken om de gebieden aan te wijzen waar de maatregelen gelden. Te denken valt aan het aanwijzen van gebieden waar een groepsvormingsverbod geldt (de ministeriële regeling bepaalt dan het maximaal aantal personen per groep) of het aanwijzen van gebieden waar strengere regels gelden voor evenementen (de ministeriële regeling bepaalt welke regels dat zijn).

Op deze wijze kan eventueel ook een basis worden geboden aan lokaal in te stellen, gebiedsgerichte mondkapjesplichten, indien deze voldoende onderbouwd kunnen worden en proportioneel zijn. Dit wordt bij de huidige mondkapjesplichten in Amsterdam en Rotterdam betwijfeld, mede vanwege het experimentele karakter ervan. De kortgedingrechter heeft de Amsterdamse mondkapjesplicht op 19 augustus jl. in stand gelaten, omdat de rechter deze verplichting niet onmiskenbaar onrechtmatig oordeelde. 10.2.g / 11.1

De voorgestelde constructie bevordert de mogelijkheden tot lokaal maatwerk waarvan de keerzijde is dat lokale verschillen ontstaan (verplaatsingseffect, geringere kenbaarheid van de regels, burgemeesters die druk voelen). Ook kan over de inzet van de aanwijzingsbevoegdheid van de burgemeester debat plaatsvinden met de gemeenteraad, hetgeen de lokale democratische

verantwoording versterkt en tegemoetkomt aan de opmerkingen van enkele fracties (o.a. VVD, CDA, GroenLinks en PvdA), mede naar aanleiding van een brief van de VNG, de Wethoudersvereniging en het Nederlands Genootschap van Burgemeesters. Daarnaast kan de constructie tijdswinst opleveren: een besluit van een burgemeester om gebieden aan te wijzen kan sneller tot stand komen dan een ministeriële regeling. De systematiek van het wetsvoorstel brengt mee dat dergelijke bevoegdheden overgaan van de burgemeester naar de voorzitter van de veiligheidsregio indien de minister van VWS daartoe besluit vanwege (dreigende) gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis (artikel 58d).

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Datum
21 augustus 2020

Ons kenmerk
3008848

Indien u de vraag met ja beantwoordt, zal dit worden opgenomen in de nota van wijziging.

Buiten reikwijdte

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Buiten reikwijdte

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Buiten reikwijdte

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Datum
21 augustus 2020

Ons kenmerk
3008848

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

- Buiten reikwijdte
[Redacted text]

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Datum
21 augustus 2020

Ons kenmerk
3008848

4. Politieke en bestuurlijke context

Buiten reikwijdte
[Redacted text]

[Redacted text]

5. Communicatie

Buiten reikwijdte

6. Afstemming

Buiten reikwijdte
[Redacted text]

7. Bijlagen

Buiten reikwijdte
[Redacted text]

BIJLAGE

**Directoraat-Generaal Rechtspleging
en Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Bestuurlijke Aanpak

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

10.2.e
T 070 10.2.e
F 070 10.2.e

Datum

2 oktober 2020

Ons kenmerk

Concipiënt

10.2.e
Datum/eindparaaf

Inleiding

Naar aanleiding van uw verzoek, vindt u in deze bijlage extra informatie over de mogelijke juridische vormgeving voor een avondklok en het tijdspad voor Tijdelijke Wet Maatregelen en invoering Mondkapjesplicht.

1. Avondklok

Buiten
reikwijdte
e

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

- Buiten reikwijdte [redacted]
  - [redacted]
  - [redacted]
  - [redacted]

[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]

Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]

- [redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

- [redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]

2. Tijdsplan Tijdelijke Wet Maatregelen en Invoering Mondkapjesplicht

a. Planning Twm algemeen

Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Buiten reikwijdte

b. Tijdpad invoering eventuele mondkapjesplicht

Voor het invoeren van een verplichting om mondkapjes te dragen in de publieke buitenruimte, zijn drie juridische grondslagen denkbaar:

(1) Noodverordening (in opdracht van M VWS)

Aanwijzing en noodverordening kan op korte termijn, maar instrument noodverordening is zwak en niet zonder juridisch risico.

(2) Twm covid-19

Twm covid-19 biedt grondslagen, maar is gelet op de voortgang van de wet en de benodigde voorbereiding van de ministeriële regeling niet voor 1 december 2020.

(3) Afzonderlijke spoedwet

Ook een spoedwet vergt onderbouwing en afweging. Het vergt een wetgevingsproces, waaraan de gebruikelijke voor- en nadelen kleven qua tempo. Dat tempo zal sterk afhangen van de politieke bereidheid van beide Kamers om het proces snel te doorlopen en van afspraken (spoedadvies) met de Afdeling advisering van de Raad van State. Of een spoedwet sneller zal zijn dan de Twm is onzeker.

Aandachtspunt handhaving en uitvoerbaarheid:

- Randvoorwaardelijk voor een succesvolle en te handhaven invoering van een mondkapjesplicht is draagvlak en een goed communicatieplan.
- Onderdeel daarvan zijn eenduidige uitgangspunten die voor iedereen op gelijklopende locaties gelden. De verschillen in "drukke" en "minder drukke" plekken zijn arbitrair en bovendien fluïde, iets dat negatief afstraalt op de geloofwaardigheid van de overheid in het algemeen en op het optreden op straat in het bijzonder, met onnodige escalaties tot gevolg.
- Advies van de politie zal zijn om juridisch onderscheid te maken tussen publieke domein en besloten omgevingen (winkels, gebouwen)
- Voor laatstgenoemde kan er verplicht deurbeleid ingevoerd worden (analoog aan zoals dat in OV geldt), waardoor de bereidheid van het dragen van een mondkapje gekoppeld wordt aan de noodzaak om in een gebouw aanwezig te zijn
- Voor het publieke domein adviseert de politie om dit wettelijk "laagdrempelig" beboetbaar te maken, analoog aan de Wet Administratieve Handhaving Verkeersvoorschriften (Wet Mulder). Voordeel daarvan is dat er gefaseerd opgetreden kan worden: Van (veelvuldig) "aanwezig" zijn in het publieke domein, naar waarschuwen, vorderen en dan beboeten (of in ultimo aanhouden). Deze fasering is beter dan de huidige context, waar tussen waarschuwen en beboeten een enorm verschil zit (van 390 euro en een strafblad), waardoor escalaties op de loer liggen.

- Al dan niet afhankelijk van de beschikbaarheid in capaciteit, zullen verschillen ontstaan in handhaving op gelijksoortige overtredingen. Dat is onontkoombaar en inherent aan de verdeling van handhavingcapaciteiten in het land.
- Het beboeten van een individu is eenvoudig maar als hele groepen zich niet aan de plicht houden is het voor een koppel handhavers ondoenlijk om daar tegen op te treden. Om deze reden beboeten wij vooral organisatoren/eigenaren (dus organisaties) en niet zozeer individuen
- Een ander belangrijk aandachtspunt is dat (intensivering) op toezicht en handhaving ten koste gaat van toezicht en handhaving op andere openbare-orde zaken. Voor de korte termijn is dit houdbaar maar voor de langere termijn zal dit een effect hebben op gedrag in de samenleving. De politie heeft hierover de afgelopen jaren ervaringen opgedaan bij de afname van verkeerstoezicht: vanwege de structurele afname op verkeerstoezicht is de verkeersveiligheid er daadwerkelijk op achteruit gegaan.

Aandachtspunt communicatie:

- Afgelopen vrijdag is er een eerste ronde communicatie geweest over de verplichting mondkapjes, onder meer met een nieuwsbericht en visuals op sociale media.
- De eerste ronde communicatie is gericht op bekendmaking van het dringende advies. Maar daarna ligt de focus op vergroten naleving. Want we weten: Willen is nog geen doen. Het draagvlak voor mondkapjes was in eerste instantie groot. Maar mensen doen niet wat ze zeggen dat ze willen doen. Daarvoor zijn de volgende acties:
  - o Met brancheorganisaties van (groot)winkelbedrijf en horeca is contact over het faciliteren van publiekscommunicatie. Voor deze groepen is nu voorlichtingsmateriaal beschikbaar. Zodat mensen ook op de goede momenten herinnert worden hieraan.
  - o We gaan communicatie over de mondkapjes uitbreiden met onder meer met een radiospot.
  - o We onderzoeken aanvullende gedragsinterventies.

Desgevraagd:

- Mocht vanuit het VB de wens komen om mondkapjes verplicht te stellen kun je vanuit communicatieperspectief het volgende meegeven:
- Vanuit Duits/Deens onderzoek hebben we de zorg dat een aanbeveling van mondkapjes leidt tot vergroten van polarisatie. Bij een mondkapjesplicht is die kans minder groot.

10.2.g / 11.1

[Redacted content]

[Redacted text block 1]

[Redacted text block 2]

[Redacted text block 3]

- [Redacted list item 1]
- [Redacted list item 2]
- [Redacted list item 3]
- [Redacted list item 4]
- [Redacted list item 5]
- [Redacted list item 6]
- [Redacted list item 7]
- [Redacted list item 8]
- [Redacted list item 9]
- [Redacted list item 10]

Advies en definities met betrekking tot het dragen van mondkapjes

Advies

Aan alle mensen in Nederland vanaf 13 jaar wordt dringend geadviseerd om (niet medische) mondkapjes te dragen in voor publiek toegankelijke binnenruimtes zoals:

- Winkels, musea, gemeentehuizen, stations, vliegvelden, parkeergarages, benzinestations etc.
- Restaurants, cafés, theaters, bibliotheken, concertzalen en poppodia, met uitzondering van mensen op een zitplaats.
- Bij de uitvoering van contactberoepen, zowel voor de dienstverlener als de klant.

Onderhavig voorstel betreft geen verplichting maar is wel een dringend advies.

Uitzonderingen voor in Q&A's

Omdat het gaat om een dringend advies (met de oproep: blij vooral ook nadenken) en niet om een handhaafbare maatregel, is het voorstel om geen limitatieve lijst met uitzonderingen te communiceren. Wel komt er een set aan Q&A's online waarin voor een aantal veelgestelde vragen wordt aangegeven of mondkapjes geadviseerd worden. Daarop wordt in ieder geval in de volgende gevallen 'nee' geantwoord:

- Als mensen die vanwege medische redenen of andere beperkingen het masker niet kunnen dragen.
- Aan kinderen jonger dan 13 jaar.

Wettelijke verplichting

Op dit moment wordt gezien of op enig moment het dringende advies tot het dragen van mondkapjes dient te worden omgezet in een verplichting. Hiertoe zou kunnen worden besloten indien wordt vastgesteld dat te vrijblijvend wordt omgegaan met onderhavig advies en het aantal besmettingen significant blijft stijgen. Op dit moment wordt tevens onderzocht onder welke juridische voorwaarden een eventuele verplichting mogelijk is.

Voor welke ruimten geldt het advies

Voor het dringende advies tot het dragen van mondkapjes in alle publieke binnenruimtes wordt aansluiting gezocht bij de definities zoals die in het wetsvoorstel Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm Covid-19) zijn opgenomen. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen publieke, besloten en openbare plaatsen. Dit advies geldt voor publieke en openbare plaatsen met een binnenruimte.

Voor een '**publieke plaats**¹' wordt in het wetsvoorstel Twm Covid-19 aangesloten bij de uitleg van «een voor het publiek openstaand gebouw» als bedoeld in artikel 174, eerste lid, van de Gemeentewet en artikel 176, eerste lid, WolBES. Voor het publiek openstaand betekent dat deze plaatsen voor eenieder zonder aanzien des persoons openstaan. Hier kunnen wel beletselen gelden voor toegang en verblijf. Het kan bijvoorbeeld gaan om een entreeprijs, minimumleeftijd of verzoek om identificatie. Bij een bijzondere bestemming of gebruiksvoorwaarden is het publiek gebruik van de ruimte doelgebonden. Te denken valt aan musea, bibliotheken, de voor het publiek openstaande ruimten en zittingszalen in gerechtsgebouwen ten behoeve van openbare zittingen, winkels, cafés, restaurants en de bijbehorende terrassen, bioscopen, theaters, dierentuinen, attractieparken en andere dagattracties, en bepaalde recreatiegebieden.

Voor een '**openbare plaats**²' is aangesloten bij de aanduiding van openbare plaats in de zin van artikel 1, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties en dat is een plaats die krachtens bestemming of vast gebruik openstaat voor het publiek. Het gaat hier om plaatsen waar in beginsel eenieder vrij is om er te komen, te vertoeven en te gaan; dit houdt in dat het verblijf op die plaats niet door de gerechtigde aan een bepaald doel gebonden mag zijn. De openbare weg is te beschouwen als een openbare plaats. Daarnaast zijn ook openbare plantsoenen en parken,

¹ *publieke plaats*: een voor het publiek openstaand gebouw als bedoeld in artikel 174, eerste lid, van de Gemeentewet of artikel 176, eerste lid, van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, en een daarbij behorend erf, of een voor het publiek openstaand lokaal, voertuig of vaartuig, met uitzondering van gebouwen en plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet;

² *openbare plaats*: een openbare plaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties

waterwegen, recreatieplassen, overdekte passages van winkelcentra en zonder toegangsbewijs toegankelijke aankomst- en vertrekhallen van luchthavens en treinstations te beschouwen als openbare plaatsen, omdat zij een met de openbare weg vergelijkbare functie vervullen. Dat de plaats «openstaat» betekent voorts, dat geen beletselen in de vorm van een meldingsplicht, de eis van een voorafgaand verlof of de heffing van een toegangsprijs gelden voor het betreden van de plaats. Op grond hiervan kunnen bijvoorbeeld stadions, postkantoren, warenhuizen, restaurants, musea, ziekenhuizen, winkels en kerken niet als openbare plaatsen worden aangemerkt. Ook het deel van een station en de perrons dat zich achter gesloten toegangspoortjes bevindt, geldt niet als openbare plaats als dit slechts toegankelijk is voor publiek na het inchecken met een OV-chipkaart of passagepas.

De besloten plaats

Het dringend advies geldt a priori voor publieke en openbare binnenplaatsen. Voor besloten plaatsen geldt dat het dragen van mondkapjes een eigen afweging is van de beheerder. Met een '**besloten plaats**³' wordt bedoeld op een plaats die niet voor publiek openstaat. Zij hebben een feitelijk besloten karakter en onderscheiden zich hiermee van gebouwen die voor het publiek openstaan. Hieronder vallen onder andere kantoorgebouwen, voor het publiek gesloten gedeelten van gerechtsgebouwen, loodsen, onderwijsinstellingen, kinderopvanglocaties, behandelruimten in zorginstellingen en gebouwen die alleen voor leden van een vereniging openstaan. Ook gebouwen en plaatsen waar het belijden van godsdienst of levensovertuiging plaatsvindt, zoals beschermd in artikel 6 van de Grondwet, worden aangemerkt als een besloten plaats. Woningen zijn eveneens besloten plaatsen. Onderwijsinstellingen en bijbehorende erven zijn eveneens besloten plaatsen aangezien zij naar hun bestemming niet voor eenieder toegankelijk zijn. Het is aan de beheerder van een besloten plaats zelf, eventueel in afstemming met het verantwoordelijk vakdepartement, om te bepalen of er bij het betreden van en verblijf binnen de besloten plaats al dan niet mondkapjes worden voorgeschreven.

Mondkapjes

De mondkapjes die geadviseerd worden, betreffen niet-medische mondkapjes. Het is aan de bezoeker van een publiek toegankelijke binnenruimte om over een mondkapje te beschikken. Van beheerders van publiek toegankelijke binnenruimtes wordt niet verwacht dat zijn bezoekers van mondkapjes voorzien. Wel gaat er in overleg met gemeenten worden gekeken hoe minima kunnen worden voorzien van mondkapjes. De uitwerking hiervan ligt bij gemeenten en aangesloten partners (bijvoorbeeld een voedselbank).

Waar wel, waar niet

Voor alle publieke en openbare binnenruimtes waarbij men staand (op een niet aangewezen plek) of lopend verblijft, geldt het advies om het mondkapje continu te dragen. Dit advies geldt altijd, ongeacht of op dat moment de 1,5 meter afstand gewaarborgd kan worden. Voor locaties waarbij men geplaatst wordt, zoals in restaurants of theaters, kan het mondkapje worden afgezet op de aangewezen plek, mits aan de 1,5 meter norm kan worden voldaan. Zodra iemand de aangewezen plek verlaat, bijvoorbeeld voor toiletbezoek, wordt geadviseerd het mondkapje weer op te zetten.

Voor locaties die deels overdekt zijn en zich deels in de openlucht bevinden, zoals trein- tram en metrostations, geldt het advies om mondkapjes wel te dragen, voor de gedeelten waar sprake is van een overkapping. Ten aanzien van locaties die over zowel binnen- als buitenlocaties beschikken (zoals genoemde stations, maar ook dierentuinen en pretparken) geldt dat wordt geadviseerd om het mondkapje zo min mogelijk op en af te zetten, ook als bezoekers zich in de buitenlucht bevinden. Ditzelfde geldt voor winkelend publiek dat van de ene naar de andere winkel gaat. Het veelvuldig op- en afdoen van een mondkapje verhoogt immers het risico op besmetting.

Naleving

Het is aan de beheerder van een publiek toegankelijke binnenruimte of dit advies onderdeel wordt van de eigen huisregels. Het is vervolgens ook aan de beheerder om te bepalen of bezoekers van de binnenruimte gehouden worden aan dit advies. Indien de beheerder besluit tot het voorschrijven van het dragen van een mondkapje bij betreding van en verblijf binnen de locatie, is het tevens aan de beheerder om toe te zien op naleving van dit voorschrift en zonodig een

---

³ *openbare plaats*: een openbare plaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties

bezoeker aan te spreken, waarna de bezoeker een kapje opdoet of vertrekt. Het weigeren van de toegang heeft hier een informele betekenis.

Verplichting

Op Schiphol is een aantal plaatsen aangewezen waar het gebruik van mondkapjes verplicht is. Dit blijft zo. Ook voor het openbaar vervoer en overig vervoer van A naar B (taxi's, busjes) geldt nog altijd een mondkapjesplicht. Ook dit blijft zo. Voor de volledigheid geldt in de auto (en ander privévervoer) dat: een mondkapje wordt geadviseerd wanneer meerdere mensen in één auto reizen en zij niet tot hetzelfde huishouden behoren, tenzij het een vaste chauffeur betreft. Voor zakelijk vervoer is dit opgenomen in een aanwijzing aan de VR's.

Bijlage: aanpak publiekscommunicatie mondkapjes publieke binnenruimte

Doel: proactief aanbieden van heldere informatie én handelingsperspectief over het juiste gebruik van niet-medische mondkapjes in de publieke binnenruimte (waarom, waar en hoe). Doelgroep: iedereen ouder dan 13 jaar.

Deelcampagne mondkapjes

Actiegerichte publiekscampagne met diverse middelen om gericht informatie te geven over de belangrijkste vragen:

- waar draag ik een mondkapje? (bijv. 'vanaf hier een mondkapje')
- Hoe draag ik een mondkapje? (bijv. 'bedek neus, mond en kin')
- Wat is een goed mondkapje? (bij. 'gebruik bij voorkeur drielaags katoen')

Alle middelen van deze deelcampagne worden opgeleverd in de overkoepelende campagnehuisstijl van 'alleen samen'. In de campagne maken we een link met de basisregels, met name 'houd anderhalve meter afstand' en 'vermijd drukte'. Ook voegen we de mondkapjes toe aan het standaard blokje met de basisregels voor iedereen in alle uitingen.

Wat hebben we al?

Sinds het debat op 30 september:

- Eerste posts op social media en nieuwsbericht op *rijksoverheid.nl*

De eerder ontwikkelde campagne voor het gebruik van mondkapjes in het openbaar vervoer en op reis wordt bekeken om opnieuw in te zetten. Daarnaast hebben we instructies op *rijksoverheid.nl* 'hoe gebruik ik een mondkapje' (flyer en animatie), ook geschikt voor laaggeletterden.

Waar werken we nu aan?

- Deze week, voor vrijdag 2 oktober 18:00 uur gereed:
  - actualiseren Q&A's coronadossier en *rijksoverheid.nl/mondkapjes*
  - ontwikkelen factsheets, visuals (voor sociale media) en posters
  - bundelen middelen in een praktische toolkit voor gemeenten, winkeliers, publieke ruimtes als bibliotheken, etc.
- Week 41 (maandag 5 oktober):
  - display, social, geotargetting (bezoekers winkelstraten, grote winkelcentra etc.) en animatiefilmpje
- Week 42 en verder: inzet radio en (digital) out of home

Vakdepartementen

- Met de vakdepartementen wordt gesproken hoe de sectoren worden geïnformeerd over het advies. Het gaat om SZW (werknemers), OCW (onderwijs), BZK (overheden als werkgever), EZK (werkgevers) en I&W (OV). Communicatie met sectoren vindt op vrijdagmiddag in aanloop naar publicatie plaats.

Concept opschaling in de zomer

Aanleiding

Er zijn tekenen dat het virus mogelijk weer opleeft. We zien op dit moment meer zichtbare en lokale uitbraken langs de volgende vier lijnen: (1) horeca (Hillegom), (2) feesten / jongeren (Goes), (3) drukte op straat (Amsterdam) en (4) Familiebijeenkomsten.

Vetrekpunt handelingsperspectieven

1. Geografisch beperkt
2. Beperkt in de tijd
3. Aanpak individuele locaties

Handelingsperspectieven

Op lokaal en regionaal niveau zijn respectievelijk burgemeester en voorzitter veiligheidsregio's verantwoordelijk om richtlijnen door te voeren. In onderstaande tabel worden een aantal maatregelen geschetst. Op landelijk niveau gaat het om aanpassingen in wet- en regelgeving en in sommige gevallen zal een beroep worden gedaan op het zelfregulerend vermogen van de sector.

	Lokaal (Burgemeester)	Regionaal (VR)	Nationaal
Horeca	<ol style="list-style-type: none"> 1. beperking openingstijden 2. beperking schenken alcohol (geheel of na bepaald tijdstip) 3. lokale reserveringsplicht instellen 4. strengere handhaving 5. sluiting locatie 	<ol style="list-style-type: none"> 6. beperking openingstijden 7. beperking schenken alcohol (geheel of na bepaald tijdstip) 8. regionale reserveringsplicht instellen 9. strengere handhaving 10. sluiting locaties 	<ol style="list-style-type: none"> 11. horeca NL vragen om protocol aan te scherpen 12. beperking openingstijden 13. beperking schenken alcohol (geheel of na bepaald tijdstip) 14. nationale reserveringsplicht instellen 15. sluiten alle horeca
Feesten / jongeren	<ol style="list-style-type: none"> 1. noteren contactgegevens 2. strengere handhaving 3. aanscherpen bezoekregeling kwetsbare personen 	<ol style="list-style-type: none"> 4. noteren contactgegevens 5. strengere handhaving 6. aanscherpen bezoekregeling kwetsbare personen 	<ol style="list-style-type: none"> 7. aanscherpen bezoekregeling kwetsbare personen 8. 1.5 meter afstand voor leeftijdsgroep aanpassen (12 tot 18)
Drukke op straat	<ol style="list-style-type: none"> 1. crowd-control 2. afsluiten delen openbare ruimte 3. strengere handhaving 4. mondkapjesplicht als drukte niet is te vermijden 	<ol style="list-style-type: none"> 5. crowd-control 6. afsluiten delen openbare ruimte 7. strengere handhaving 8. mondkapjesplicht als drukte niet is te vermijden 	<ol style="list-style-type: none"> 9. maatregelen instellen om toerisme te beperken 10. mondkapjesplicht als drukte niet is te vermijden
Familie bijeenkomsten	<ol style="list-style-type: none"> 1. strengere handhaving indien het plaats vindt in openbare ruimte 2. aanscherpen bezoekregeling kwetsbare personen 3. Communicatie anderstaligen wordt aange 	<ol style="list-style-type: none"> 4. strengere handhaving indien het plaats vindt in openbare ruimte 5. aanscherpen bezoekregeling kwetsbare personen 	<ol style="list-style-type: none"> 6. aanscherpen bezoekregeling kwetsbare personen

Buiten reikwijdte

5. Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

9. VRAA voert in de gehele regio een mondkapjesplicht in voor de binnenruimtes van alle voor het publiek toegankelijke gebouwen (winkels, eet- en drinkgelegenheden, culturele en publieke gebouwen etc).

Overweging/advies: niet overnemen. Sterke twijfel bij effectiviteit van maatregel.

10. Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Buiten reikwijdte [redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]

Maatregelen

- Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Juridisch (check 10.2.e?)

- Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]
  - [redacted]
    - [redacted]
    - [redacted]
    - [redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]

- Buiten reikwijdte [redacted]

Afstemming

- Buiten reikwijdte [redacted]

Meenemen invloed ontwikkelingen

- Buiten reikwijdte [redacted]

Gereedschapskist

Maatregelen aanpassen / andere plek

- Buiten reikwijdte [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- **EZK:** sluiten van sectoren met veel bezoekersstromen (bijv. horeca, attracties, musea, theaters) Dit is een extreme maatregel. Hier zou nog een en ander aan vooraf moeten gaan. Voorstel om tekst uit te breiden tot: sluiten van sectoren met veel bezoekersstromen (bijv. horeca, attracties, musea, theaters) indien eerdere maatregelen

- o Buiten reikwijdte

➤ Buiten reikwijdte [redacted]
[redacted]
[redacted]

■ [redacted]
[redacted]

■ [redacted]
[redacted]

■ [redacted]
[redacted]

■ [redacted]
[redacted]

■ [redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]

■ [redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]

IV. Overzicht en actuele thema's

Overzicht Covid-19 gerelateerde thema's ter voorbereiding op risico's najaar (niet medisch)
Niet limitatieve lijst

Primair verantw.	Thema	Vorbereidende werkzaamheden	Agendering in ACC-19 <i>(in italics voorstel door DGC19 voor akkoord ACC)</i>
	Buiten reikwijdte		
BZ, IenW			
BZK			
DGC-19, EZK, FIN			
IenW			

DGC-19	Niet medische mondkapjes	• Uitwerking besluit MCC-19	Voorstel: 4 ^e week september
?	Buiten reikwijdte		
OCenW?			
?			
LNV			
LNV			
OCW			
SZW			
VWS			

Overzicht Covid-19 gerelateerde thema's ter voorbereiding op risico's najaar (niet medisch) - Niet limitatieve lijst

Versie: 11 september 2020

Contactpersoon: secretariaat ACC-19 (10.2.e)

Primair verantw.	Thema	Vorbereidende werkzaamheden	Agendering in ACC-19
		o	
BZ	Buiten reikwijdte		
BZK			
DGC-19	Niet medische mondkapjes	• Uitwerking besluit MCC-19	4 ^e week september
EZK	Buiten reikwijdte		

IenW	Buiten reikwijdte
LNV	
LNV	
OCW	
SZW	
VWS	

V. Q&A

VI. Overige interne communicatie

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[23/7/2020 11:43:35] Ferd Grapperhaus: Voortreffelijk! Bruls: mondkapjesplicht in openbare ruimtes is niet reëel <https://nos.nl/l/2341591>

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[28/7/2020 12:08:11] Hubert Bruls: Ferd, ter info voorafgaand aan ministerscall: behalve Amsterdam en Rotterdam heb ik nog geen vraag om mondkapjesverbod uit andere Veiligheidsregio's gehoord.

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

From: 10.2.e - BD/NCTV
Sent: Thursday 23 July 2020 09:41:04
To: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL
Cc: 10.2.e - BD/PSC-19; 10.2.e - BD/NCTV; 10.2.e - BD/NCTV; 10.2.e - BD/NCTV; 10.2.e - BD/DCOM/P&B
Subject: Gesprek Bruls

Op verzoek van Min vanochtend tel gesproken met Bm Bruls, ter voorbereiding gesprek morgen.

1.

Morgen zijn zowel Bruls als Halsema aanwezig. Op de vraag of Bruls graag nog andere vz-ers uitgenodigd zag, was zijn antwoord: nee, graag eerst met hem en H. Verbreding vraagt om spreiding en dan wordt overleg snel groot en anders van aard;

2.

Buiten reikwijdte

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

3.

Mondkapjes:

Beeld onder voorzitters VR is verdeeld, Bm Rotterdam sprak gisteravond alleen namens zichzelf en amsterdam. Voelt er zelf (met o.a. Groningen en Tilburg) niets voor. Verzoek aan Mins om rug recht te houden. Overigens stel MK-plicht, dan direct vragen m.b.t. handhaafbaarheid. Overval bestuur hier niet mee. Snapt wel problematiek amsterdam.

4.

Buiten reikwijdte

[Redacted]

10.
2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

From: 10.2.e - BD/DGPenV/PVC
Sent: Thursday 13 August 2020 13:21:41
To: 10.2.e - BD/AL; 10.2.e - BD/AL
Subject: FW: Gesprek Halsema met de Jonge VERTROUWELIJK

Beste 10.2.e en 10.2.e,
Ter informatie
10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DGPenV/PVC <10.2.e@minjenv.nl>
Datum: donderdag 13 aug. 2020 1:19 PM
Aan: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGPenV/ALG/Algemeen <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGPenV/PPBT <10.2.e@minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/DGPenV/PVC/VC <10.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: Gesprek Halsema met de Jonge VERTROUWELIJK

Beste Ferd,
Ik ben net door 10.2.e bijgepraat over het gesprek van Halsema en de Jonge (was op verzoek van Halsema).
Hugo de Jonge gaat jou daarover bellen (of heeft dat inmiddels al gedaan, maar dan heb je het ook per mail)
Kern van het vraagstuk is dat Amsterdam ziet dat er nu stevige maatregelen nodig zijn, dit om lokale lock down te voorkomen
Men denkt aan een pakket aan in zwaarte toenemen maatregelen die gefaseerd ingezet kan worden.
Men denkt daarbij aan:

1. Advies aan bevolking

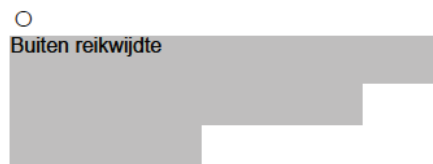
Buiten reikwijdte
[Redacted]

Buiten reikwijdte
[Redacted]

Buiten reikwijdte

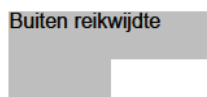
○
Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Instellen
mondkapjesplicht voor
niet-zittend binnenverblijf
in horeca, niet voor terrassen.

4. Acties voor ontmoedigen bezoek aan stad en regio

Verplichten
gebruik mondkapjes in gehele stad / regio
in publiek toegankelijke binnenruimtes (winkels -horeca- etc) ipv in
geselecteerde buitenruimte.

Buiten reikwijdte

○

Buiten reikwijdte

[Redacted]

[Redacted]

Vooral laatste maatregelen vragen om onderbouwen, juridische toetsing, draagvlak colleges en raden,

bij inwoners en bedrijven, bij buurregio's en het kabinet.

Dit alles nog concept concept, Amsterdam wil het ook afstemmen en finslijpen met Rotterdam.

De lijn zal a.s. Maandag besproken worden in het VB.

Zeer waarschijnlijk komt dit ook aan de orde in het Catshuisoverleg

Intern JenV wordt getoetst samen met PDC19 of dit binnen de wettelijke kaders kan.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

From: 10.2.e - BD/NCTV
Sent: Saturday 15 August 2020 15:02:12
To: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL
Subject: Vertrouwelijke email NCTV

VERTROUWELIJK

Ferd,

Een aantal gedachten mijnerzijds, ik heb ze de afgelopen dagen al wat breder geventileerd en zie enkele elementen al terugkomen in de voorstellen:

Buiten reikw jkte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text]

Buiten reikwijdte

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

Buiten reikwijdte

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

Buiten reikwijdte

Tot slot Amsterdam:

Geen verkeerd stuk, mooie basis voor gehele VB m.u.v. Mondkapjes plicht voor gehele stad. Dit staat op gespannen voet met kabinetsbeleid, experimenten naar tijd en plaats tbv beïnvloeden gedrag. Daar zit best nog wel ruimte in.

Groet 10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

From: 10.2.e - BD/DGC-19
Sent: Saturday 26 September 2020 14:27:16
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e; 10.2.e 10.2.e, B.S. - BD/DGC-19
Subject: RE: Aanwijzing

Buiten reikwijdte

Van: 10.2.e <10.2.e@vr-rr.nl>mailto:10.2.e@vr-rr.nl>>
Datum: zaterdag 26 sep. 2020 11:40 AM
Aan: 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl>mailto:10.2.e@minjenv.nl>>
Onderwerp: Re: Aanwijzing

Prima

Ben overigens vandaag weer terug

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 26 sep. 2020 om 11:11 heeft 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl> het volgende geschreven:

Goeiemorgen beiden!

Dank voor duiding bij de besproken maatregelen. Ik lees hierin wat technische en niet-technische kanttekeningen en waarschuwingen, die in mijn beleving deels afwijken van het gesprek met 10.2.e en 10.2.e gistermiddag.

Ik begrijp dat er vandaag overleg plaatsvindt tussen de drie voorzitters over de extra maatregelen. Heb 10.2.e gisteravond aangeboden om nadien te bellen om de ambtelijke klokken gelijk te zetten. 10.2.e reageerde daar positief op. Buiten reikwijdte dus voor mij prima dat 10.2.e en ik contact opnemen met 10.2.e vanmiddag en jouw lijstje daarbij betrekken. Is dat werkbaar?

Greetz,

10.2.e

Van: 10.2.e <10.2.e@vr-rr.nlmailto:10.2.e@vr-rr.nl>>
Datum: zaterdag 26 sep. 2020 10:10 AM
Aan: 10.2.e <10.2.e@minvws.nlmailto:10.2.e@minvws.nl>>
Kopie: 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nlmailto:10.2.e@minjenv.nl>>
Onderwerp: Re: Aanwijzing

Ik vind heftige maatregelen prima maar het moet uitvoerbaar zijn. Maar ik voel me verantwoordelijk om het wel zo goed mogelijk op te leveren voor de regio's en daarom nog een reactie van mij

10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 26 sep. 2020 om 10:06 heeft 10.2.e <10.2.e@minvws.nl> het volgende geschreven:

Hi 10.2.e

Dank je wel.

Ik snap de heftigheid van de maatregelen. Goed om daar bij stil te staan.

Maar met deze aanpassingen komen we niet meer in de buurt van de afspraken in het bestuurlijk overleg van donderdag en vrijdag en de sessie van gistermiddag. Dit zijn zaken die allemaal op tafel waren in de BO's.

Het is echt zoveel stappen terug, dat er bestuurlijk ook eea nodig is.

Ik ga niet verder voor mijn beurt praten en even met 10.2.e schakelen, wat nu handig is. ☺

Groet!

10.2.e

Van: 10.2.e <10.2.e@vr-rr.nl>
Verzonden: vrijdag 25 september 2020 19:40
Aan: 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e <10.2.e@minvws.nl>; 10.2.e <10.2.e@brandweeraa.nl>
Onderwerp: Aanwijzing

10.2.e ea

Buiten reikwijdte

[Redacted]

Amsterdam en Rotterdam hebben met vws en amsterdam in een call gezeten. Hierin zijn we het maatregelenpakket langsgelopen. Ik had beloofd voor het G3 overleg morgen nog met een korte annotatie te komen voor de bgm. Het zou echt goed zijn onderstaande nog ergens te melden. De maatregelen hebben pittige gevolgen.

Maatregelen:

1. Buiten reikwijdte

[Redacted]

2. Buiten reikwijdte

[Redacted]

3. Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte
[Redacted]

4. Buiten reikwijdte

[Redacted]

Wat aanvullende overwegingen:

1. Buiten reikwijdte

2. Effectiviteit maatregelen:

a. Buiten reikwijdte

b. Mondkapjes in publieke ruimtes zitten er niet in, terwijl dit toch ook een optie zou zijn om bepaalde maatregelen wellicht nog niet te hoeven nemen.

c. Mondkapjes in verpleeghuizen voor personeel en bezoek verplicht stellen

3. Buiten reikwijdte

Proces:

Buiten reikwijdte

Verstuurd vanaf mijn iPhone

-----DISCLAIMER VEILIGHEIDSREGIO ROTTERDAM-RIJNMOND-----

Op dit email-bericht is de disclaimer van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond van toepassing zoals weergegeven op het internet: <http://vr-rr.nl/algemeen/proclaimer/> Please refer to our disclaimer, shown on previous line.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

From: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL
Sent: Sunday 11 October 2020 15:10:32
To: 10.2.e - BD/DGC-19; 10.2.e - BD/KS; 10.2.e -
BD/DRC/CV
Cc: 10.2.e - BD/NCTV
Subject: RE: Juridisch dossier avondklok

10.2.e, 10.2.e 10.2.e,

Inmiddels komt het verplichte mondkapje als een tanker op ons af.

We moeten op de kortst mogelijke termijn juridisch kunnen zeggen hoe ogv welke wet en grondslag.

Mooie klus toch?

Groet

Ferd

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl>
Datum: zaterdag 10 okt. 2020 19:08
Aan: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL <10.2.e@minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/NCTV <10.2.e@nctv.minjenv.nl>
Onderwerp: Juridisch dossier avondklok

Beste Ferd,

Buiten reikwijdte

Met vriendelijke groet,

10.2.e

mr. 10.2.e
10.2.e (NCTV)
06 10.2.e 10.2.e @minjenv.nl

VII. Veiligheidsberaad

From: 10.2.e - BD/AL
Sent: Monday 28 September 2020 18:49:12
To: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Subject: FW: Aangepaste sheets t.b.v. Veiligheidsberaad
Attachments: Sheets maatregelen voor VB.pdf

Graag aan leden BBR sturen
 10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl>
Datum: maandag 28 sep. 2020 3:59 PM
Aan: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL <10.2.e@minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/AL <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DCOM/P&B <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO <10.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Aangepaste sheets t.b.v. Veiligheidsberaad

Dag Ferd,

Voor de volledigheid de sheets met het punt over Buiten re kwijde aangepast.

Deze aangepaste versie hebben we zoals besproken doorgezet aan het secretariaat van het VB met het verzoek deze versie te hanteren.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e BD/DGC-19
Verzonden: maandag 28 september 2020 15:48
Aan: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL 10.2.e@minjenv.nl
cc: 10.2.e - 10.2.e@minjenv.nl; 10.2.e - BD/DGC-19 10.2.e@minjenv.nl; 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e@minjenv.nl; 10.2.e BD/DGC-19 10.2.e@minjenv.nl; 10.2.e BD/DGC-19 10.2.e@minjenv.nl
Onderwerp: Aangepaste sheets t.b.v. Veiligheidsberaad
Urgentie: Hoog

Dag Ferd,

In de bijlage tref je een actuele versie van de sheets.

Zoals besproken hebben we de drie vraagstukken van zojuist met spoed uitgezocht. Hieronder de laatste stand.

De drie punten in het kort:

1. Buiten reikwijdte [redacted]
3. Mondkapjesplicht: VWS heeft een zin aangeleverd zoals opgenomen in de sheets in de bijlage. Winkeliers kunnen mensen zonder mondkapje weigeren, mits dit duidelijk gecommuniceerd is in hun huisregels.

Hieronder tref je tot slot de gevraagde opbouw voor in het VB straks.

Groet,

10.2 e

Hoofdlijnen ter bespreking Veiligheidsberaad:

1. Bruls opent vergadering en geeft het woord aan MJ&V
2. Inleiding op landelijk pakket door MJ&V
3. Epidemiologisch beeld door Jaap van Dissel
4. Toelichting op de maatregelen door 10.2.e
5. Q&A met 10.2.e en 10.2.e
6. Afsluitende ronde

Opschalen pakket

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

- **Advies aan detailhandel om klanten in de winkel een mondkapjes te laten dragen (*alleen in G3*):** winkeliers in G3 mogen mensen zonder mondkapje weigeren.

Ingangsdatum: dinsdag 29 september – 18:00

Heroverwegingsmoment: over drie weken (20 oktober)

Voor alle doelen nodig : R omlaag

Buiten reikwijdte

Ingangsdatum: Bespreking 12/10 in VB
Heroverwegingsmoment: 27 oktober

Maatregelenpakket 13 oktober (1 van 2)

Algemeen

Buiten reikwijdte

- [Redacted]

- **Dringend advies tot het dragen van niet medische mondkapies in alle publieke binnenruimtes.**

Buiten reikwijdte

- [Redacted]

Huishoudens

Buiten reikwijdte

- [Redacted]

Horeca en evenementen

Buiten reikwijdte

- [Redacted]

To: 10.2.e BD/DGPenV/PVC[10.2.e @minjenv.nl]; 10.2.e @minvws.nl]; 10.2.e
BD/PSC-19[10.2.e @minjenv.nl]; 10.2.e - BD/NCTV[10.2.e @nctv.minjenv.nl]; 10.2.e
10.2.e BD/PSC-19[10.2.e @minjenv.nl]
Cc: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL[10.2.e @minjenv.nl]
From: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Sent: Mon 7/27/2020 10:50:22 AM
Subject: RE: Verslag 24juni KleinVB met M DEF
Received: Mon 7/27/2020 10:50:23 AM
[Verslag 24juni KleinVB met M - TC FG-JvH.docx](#)

Beste 10.2.e

Op verzoek van en in afstemming met MJenV heb ik een aantal wijzigingen doorgevoerd in het verslag. Zie track changes in het document.
Zou je deze wijzigingen kunnen verwerken en het verslag zsm kunnen verspreiden onder alle betrokkenen (Vb, Bruls, Halsema, VWS, NCTV, PSC en AZ)?

Alvast veel dank!

Groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e BD/DGPenV/PVC 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: maandag 27 juli 2020 09:27
Aan: 10.2.e 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e - BD/PSC-19 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -
10.2.e <10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/NCTV 10.2.e @nctv.minjenv.nl>
CC: 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: Verslag 24juni KleinVB met M DEF

Beste Ferd,

Bijgevoegd tref je na doorgevoerde wijzigingen en aanvullingen van VWS en PSC het definitieve interne verslag aan van het bestuurlijk overleg van afgelopen vrijdag.

Ter informatie de terugmelding aan de leden van het VB van Bruls:

10.2.g

10.2.g

Met vriendelijke groet,

10.2.e

VIII. Overige documenten

Notitie: Advies mondkapjes op luchthavens, perrons en bus-, tram- en metrohaltes.

Notitie aangepast n.a.v. DOC 8/9

Aanleiding

Op dit moment is het verplicht een mondkapje te dragen in voertuigen in het gehele openbaar vervoer en op beperkte delen van de luchthavens (bij het inchecken, de beveiligingscheck en de paspoortcontrole en bij het instappen). NS, ProRail en Schiphol pleiten voor een uitbreiding van de mondkapjesverplichting gezien de toenemende drukte en de onduidelijkheid voor reizigers door gebrek aan eenduidigheid.

De monitor van ProRail en NS waarmee zij de drukte op stations monitoren, laat zien dat er steeds meer perrons zijn waar het zodanig druk wordt dat niet meer verwacht kan worden dat reizigers 1,5 meter afstand kunnen behouden. Vooral bij in- en uittappen wordt het drukker. Ondanks communicatie naar reizigers om tijdig hun mondkapje op te zetten, zien NS en ProRail ook dat veel reizigers (ook op drukke plekken) pas kort voor het instappen een mondkapje opzetten.

Daarnaast constateert Schiphol Group dat er grote verschillen zijn in de toepasselijke regelgeving op luchthavens in Europa. Wijzigingen volgen elkaar snel op, vaak met zeer beperkte inregeltijd. Deze verschillen leiden in toenemende mate tot onduidelijkheid bij passagiers, problemen bij effectieve handhaving en tot onnodige lasten voor een internationaal opererende sector die op dit moment al onder grote druk staat. Daarom heeft de Schiphol Group per brief aan de minister van VWS gevraagd om o.a. mondkapjes in alle voor reizigers toegankelijke ruimtes op de commerciële luchthavens te verplichten. Schiphol Group heeft aangegeven dat deze problematiek alleen voor Schiphol zelf speelt. Dus niet voor Rotterdam/The Hague Airport en Eindhoven Airport.

Hierover heeft op 10 september jl. een overleg plaatsgevonden tussen IenW, BZK, JenV, VWS en de Nationale Politie. De punten die in dat overleg naar voren zijn gekomen, zijn verwerkt in deze notitie. Ook is het commentaar dat door verschillende departementen is gedeeld in het DOC-19 op 23 september jl. verwerkt. Belangrijkste wijziging is dat wordt ingezet op een (dringend) advies tot het dragen van een mondkapje op perrons en bus-, tram- en metrohaltes. Dit lijkt meer opportuun dan een verplichting, waarbij problemen in de uitwerking, uitvoering en handhaving worden voorzien.

Gevraagd besluit

Instemmen met het uitwerken van een concreet voorstel tot een tijdelijke invoering van een:

- 1) *mondkapjesadvies op luchthavens, perrons en bus-, tram- en metrohaltes.*

Het betreft een dringend advies en geen (uitbreiding van de) verplichting, de verplichting blijft wel voor voertuigen gelden. Verder wordt geadviseerd het af te bakenen tot perrons en bus-, tram- en metrohaltes, en dus niet voor stations (en bijbehorende winkeltjes en toiletten etc.). De uitwerking zal worden gedaan in samenwerking tussen IenW, VWS, JenV, SZW, de veiligheidsregio's, het NOVB (Nationaal OV Beraad), en de Stuurgroep Veilige & Gezonde Luchtvaart. Een heldere communicatielijns vanuit het Rijk is van groot belang. Na een maand wordt de balans opgemaakt. Op basis van de ervaringen van alle betrokken partijen wordt gezien of vervolgstappen noodzakelijk en opportuun zijn. De evaluatie zal geagendeerd worden bij het DOC en vooraf worden afgestemd met genoemde ministeries.

Deze notitie is verder als volgt ingedeeld. Eerst worden de diverse argumenten en overwegingen besproken. Deze zijn voor een deel afkomstig n.a.v. input van de vervoerders. Vervolgens wordt stil gestaan bij éénheid, afbakening van de maatregel en de handhaafbaar- en uitvoerbaarheid. Ten slotte is een juridische analyse van het vraagstuk opgenomen dat met name ingaat op de invoering van een eventuele verplichting van het dragen van een mondkapje.

BIJLAGE: Juridisch aanhangsel

De verplichting om een niet-medisch mondkapje te dragen in het OV en op luchthavens is momenteel geregeld via de diverse noodverordeningen van de veiligheidsregio's.

I. Constitutionele aspecten

Wettelijke grondslag

Het (breder) verplicht stellen van mondkapjes vormt in beginsel een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Dat is ook zo geoordeeld door de kort-geding rechter in de uitspraak over de mondkapjesplicht in Amsterdam. Voor een dergelijke inbreuk dient op grond van artikel 10 van de Grondwet een specifieke wettelijke basis te zijn. De huidige mondkapjesplicht in het openbaar vervoer is gebaseerd op een aanwijzing van M VWS en is neergelegd in de noodverordeningen van de diverse veiligheidsregio's. De Wet personenvervoer 2000 bevat geen grondslagen om maatregelen tbv de gezondheid te treffen en omvat ook niet alle vormen van personenvervoer. Ook de inmiddels opgeheven mondkapjesplichten in Amsterdam en Rotterdam waren gebaseerd op noodverordeningen. Hieraan lag geen aanwijzing van M VWS ten grondslag, maar is in een brief aan de voorzitters van de veiligheidsregio's gecommuniceerd dat zij ruimte hebben om een mondkapjesplicht in te voeren op basis van hun eigen bevoegdheid tot het uitvoeren van noodverordeningen. In het acute stadium van de crisis was het logisch dat maatregelen werden neergelegd in noodverordeningen. De Raad van State heeft in zijn voorlichting over de maatregelen en het advies over de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twcm) dit geaccepteerd, maar ook aangegeven dat deze situatie niet langer mag duren dan nodig. Inbreuken moeten zo snel mogelijk worden voorzien van een wettelijke basis volgens de Raad. Het wetsvoorstel Twcm biedt – als deze wordt aangenomen –mogelijkheden om een mondkapjesplicht op stations en/of perrons in te voeren.

Noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit

Naast de juridische basis moet allereerst worden gemotiveerd wat de noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit van de maatregelen is. Dit is de hoofdvraag die allereerst uitwerking behoeft, alvorens het handelingskader/juridisch kader verder wordt uitgewerkt.

Uit het oogpunt van grondrechtenbescherming zou de minst vergaande oplossing worden gekozen. Het standpunt van het kabinet met betrekking tot de mondkapjesplicht is daarin een belangrijk aspect. Uit dat standpunt blijkt dat het advies van het OMT over mondkapjes duidelijk is en dat het kabinet geen reden ziet om eerder ingenomen standpunt met betrekking tot niet-medische mondkapjes te wijzigen. Het verplichten van een niet-medisch mondkapje blijft beperkt tot speciale situaties waarbij de 1,5 meter afstand niet kan worden nageleefd en/of er geen voorafgaande triage mogelijk is.

Daarbij moet ook onderbouwd zijn dat het absoluut nodig is en er geen andere maatregelen mogelijk zijn. NS en ProRail willen vanuit communicatieoogpunt een plicht voor alle perrons. Maar daar waar geen probleem is, zou de plicht vanuit grondrechtenperspectief wellicht minder gerechtvaardigd zijn (de noodzaak ontbreekt immers). Het oorspronkelijke argument om de plicht alleen voor in het ov en niet op de perrons te laten gelden was dat dit een schijnveiligheid op zou roepen. Ook de resultaten van de onderzoeken van de experimenten in Amsterdam en Rotterdam moeten meegenomen worden in de onderbouwing van een eventuele mondkapjesadvies of -plicht.

II. Voorziening voor Openbaar vervoer

Artikel 2.7 Inrichting en beëindiging voorziening personenvervoer

Vervoerders richten voorzieningen voor openbaar vervoer en overig bedrijfsmatig personenvervoer zodanig in en nemen daarmee samenhangende maatregelen, zodat reizigers in staat worden gesteld zoveel mogelijk een afstand van tenminste 1,5 meter ten opzichte van alle andere in de voorzieningen aanwezige personen in acht te nemen en reizigers van 13 jaar en ouder een niet-medisch mondkapje dragen in voertuigen en vaartuigen.

De verplichting rust op de vervoerder en niet op de individuele reiziger. De vervoerder wordt geacht in de (algemene) vervoersvoorwaarden/ huisregels de verplichting op te nemen. Handhaving van de verplichting vindt vervolgens op basis van het niet naleven van deze vervoersvoorwaarden. Daarnaast hebben de vervoerders die onder de Wet personenvervoer 2000

vallen de bevoegdheid om aanwijzingen aan individuele reizigers te geven. Tegen het niet-opvolgen van een aanwijzing kan handhavend worden opgetreden.

Momenteel geldt de verplichting alleen in de voertuigen.

III. Luchthavens

Artikel 2.7a Luchthaven [alleen voor veiligheidsregio's met een luchthaven]

De exploitant van een luchthaventerrein richt de locaties van het inchecken, de security- en grensprocessen en het boarden zodanig in en neemt daarmee samenhangende maatregelen zodat de 1,5 meter regel door passagiers kan worden nageleefd. Tijdens drukte dient de genoemde exploitant erop toe te zien dat het niet kunnen naleven van de 1,5 meter regel door passagiers op deze locaties tot een minimum wordt beperkt en zo snel mogelijk weer wel wordt verwezenlijkt. Zolang de 1,5 meter regel niet kan worden nageleefd zijn passagiers van 13 jaar en ouder verplicht een niet-medisch mondkapje te dragen.

Dit artikel geeft uitvoering aan een aantal aanwijzingen die M VWS heeft gegeven. Ook artikel 2.7a richt zich tot de exploitant. Iedereen die zich op het terminal complex of SchipholPlaza bevindt, dient volgens artikel 5 van de Schipholregels zich te gedragen volgens de communicatie-uitingen van de exploitant en de aanwijzingen van het personeel. Handhaving hiervan ligt bij de Kmar en aangewezen boa's.

Aangezien Schiphol de exploitant van SchipholPlaza is, biedt artikel 2.7a voldoende grondslag om een eventuele uitbreiding van de mondkapjesverplichting in te voeren indien hierover een aanwijzing wordt opgesteld. Schiphol communiceert al actief dat reizigers in de gehele plaza geacht worden een mondkapje te dragen, de juridische verplichting geldt alleen in de aangewezen gebieden.

Het station onder SchipholPlaza is in beheer bij de NS, dit betreft de buis/perrons tot en met de roltrap. Hiervoor geldt dus een ander regime dan voor SchipholPlaza.

Scenario 2 en 3

- In het dagelijkse ambtelijk overleg wordt besproken of er vanuit het rijk actie moet worden ondernomen.
- Er wordt afgewogen of een besmetting is te isoleren tot een beperkte groep, naar de omvang van de besmettingen, of de bron te achterhalen is, of de decentrale bevoegdheden (veiligheidsregio's) voldoende bevoegdheden hebben etc.
- Als blijkt dat het moeilijk is om verdere verspreiding in de hand te houden, is ingrijpen noodzakelijk.
- Zo kan de GGD onverwacht tegen capaciteitsproblemen aanlopen , of als het om grensoverschrijdende effecten gaat in de grensregio, kan coördinatie of besluitvorming van het kabinet nodig zijn.
- De maatregelen die het kabinet zou kunnen nemen (bijvoorbeeld het sluiten van een bepaalde sector of mondkapjes dragen verplichten stellen op landelijk niveau), worden zoveel mogelijk voorbereid via de reguliere structuur. Met besluitvorming in de ministerraad.
- Als er nog vóór de volgende MR gehandeld moet worden, kan het kabinet ook bijeenkomen in een Ministeriële Commissie Crisisbeheersing.

IX. Documenten die samenhangen met reeds openbare documenten

From: 10.2e
Sent: Thursday 30 July 2020 00:37:39
To: 10.2e - BD/DBO/ADVIES; 10.2e - BD/NCTV
Subject: RE: 20200729 Kamerbrief EINDVERSIE V2 Reactie nav 73e OMT COVID-19_1

10.2e

PUnten van 10.2e deel ik.

Ik vind dat in de betreffende alinea over mondkapjes duidelijker moet worden gemaakt dat mondkapjes en adere extra maatregelen altijd BOVENOP resp ALS AANVULLING OP de hoofdregels komen, dus niet "datnaast" wat toch nevenschikking suggereert

Buiten reikwijdte

Verder akkoord.

Groet

10.2e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2e - BD/DBO/ADVIES <10.2e@minjenv.nl>

Datum: woensdag 29 jul. 2020 22:49

Aan: 10.2e - BD/NCTV <10.2e@nctv.minjenv.nl>, 10.2e <10.2e@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: 20200729 Kamerbrief EINDVERSIE V2 Reactie nav 73e OMT COVID-19_1

Buiten reikwijdte

Van: 10.2.e - BD/NCTV <10.2.e@nctv.minjenv.nl>
Datum: woensdag 29 jul. 2020 9:59 PM
Aan: 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: FW: 20200729 Kamerbrief EINDVERSIE V2 Reactie nav 73e OMT COVID-19_1

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e @minvws.nl>
Datum: woensdag 29 jul. 2020 9:58 PM
Aan: 10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e nctv.minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e @minvws.nl>
Onderwerp: 20200729 Kamerbrief EINDVERSIE V2 Reactie nav 73e OMT COVID-19_1

Hallo allen,
Bijgaand nieuwe versie met opmerkingen 10.2.e , 10.2.e en 10.2.e verwerkt. Bijgaand het bewuste tekstblok.
Groet, 10.2.e

11.1

From: 10.2.e - BD/PSC-19
Sent: Thursday 6 August 2020 20:53:11
To: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL
Cc: 10.2.e - BD/PSC-19; 10.2.e - BD/AL; 10.2.e - BD/AL; 10.2.e - BD/AL; 10.2.e - BD/NCTV; 10.2.e - BD/DGPenV/PVC; 10.2.e - BD/DCOM/P&B; 10.2.e - BD/DBO; 10.2.e - BD/DCOM/P&B; 10.2.e - BD/DH&F; 10.2.e - BD/PSC-19
Subject: Concept Kamerbrief - deel maatregelen
Attachments: versie 2025 - TK brief deel maatregelen.docx

Minister,

Bijgevoegd (en voor het gemak onderstaand als platte tekst) het deel van de Kamerbrief over de vanavond aangekondigde maatregelen, opgesteld door het programma DG Covid19. Graag uw aanvullende suggesties of akkoord op dit deel van de brief.

Wij zijn nog in afwachting van het VWS-deel van de brief. Zodra we dat hebben ontvangen, zullen we dat deel nalopen op relevante onderdelen en zonodig aan u voor akkoord voorleggen.

VWS is voornemens de gehele brief rond middernacht te versturen.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

11.1

[Redacted content]

[Redacted content]

11.1

[REDACTED]

[REDACTED]

11.1

From: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL
Sent: Tuesday 11 August 2020 14:05:08
To: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Cc: 10.2.e - BD/DRC; 10.2.e - BD/DGPenV/PVC/VC; 10.2.e - BD/DCOM/P&B
Subject: RE: Graag vandaag akkoord: KV mondkapjesverplichting

Akkoord zo.

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e@minjenv.nl>
Datum: dinsdag 11 aug. 2020 13:27
Aan: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL <10.2.e@minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/DRC <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGPenV/PVC/VC <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DCOM/P&B <10.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: Graag vandaag akkoord: KV mondkapjesverplichting

Dag Ferd,

Bijgevoegd de conceptbeantwoording van KV D66 mbt mondkapjesverplichting. De set gaat uit via MVWS, mede namens jou en MBZK. VWS wenst de KV vandaag nog te versturen, zoals gevraagd door de kamerleden en vanwege het debat morgen.

Graag attendeer ik je ook op de begeleidende nota en in het bijzonder de volgende passages daarin:

In vraag 3 wordt gevraagd of u overleg heeft gehad met o.a. het OM over de mondkapjesverplichting, dan wel bereid bent dat alsnog te doen. In het antwoord wordt er op gewezen dat het lokale experimenten betreft, waarvoor het kabinet ruimte heeft geboden. Daarom is het aan de veiligheidsregio's om over de handhaving hiervan overleg te voeren. Daarbij wordt gewezen op in de veiligheidsregio's gevoerde besprekingen in driehoek dan wel beleidsteam (dit is geverifieerd via de ondersteuningsstaf van het Veiligheidsberaad).

Uit ambtelijke gesprekken tussen DGRR en OM blijkt dat 10.2.e op dit moment nog geen standpunt wil innemen ten aanzien van de handhaafbaarheid van de mondkapjesverplichting, mede in afwachting van een aangevraagd WBOM-advies. Het WBOM-advies wordt begin september verwacht. Het OM behoudt zich nadrukkelijk het recht voor om bij de eerste zaken op zitting naar bevind van zaken te handelen en mogelijkerwijs te verzoeken over te gaan tot vernietiging van de sanctie. Op ambtelijk niveau heeft het OM wel al aangegeven kritisch te zijn en twijfels te hebben bij de handhaafbaarheid van de mondkapjesverplichting. In het Regionaal Beleidsteam heeft het OM aan de burgemeesters laten weten dat er risico's zitten in de wijze waarop de verplichting is vormgegeven. Dat gehoord hebbende, is besloten om toch over te gaan tot het invoeren van een mondkapjesverplichting.

Indien je over dit specifieke punt contact zou willen hebben, zou ik je willen vragen om met 10.2.e contact op te nemen.

Verneem graag of je je kunt vinden in de beantwoording.

Alvast veel dank!

Groeten,

10.2.e

Minister JenV

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Programma Veiligheidsregio's,
Risico- en Crisisbeheersing

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

10.2.e
Beleidscoördinator
T 06 10.2.e
10.2.e @minjenv.nl

nota

Medeparaaf antwoorden Kamervragen Groothuizen D66
over mondkapjes

Van
DGPenV
Datum/eindparaaf

Datum
10 augustus 2020

Ons kenmerk
2998877

Bijlagen
1

Advies

Instemmen met en verlenen medeparaaf aan de antwoorden op de Kamervragen van lid Groothuizen (D66) over mondkapjes.

Toelichting

Op 3 augustus jl. heeft lid Groothuizen (D66) Kamervragen gesteld over de "mondkapjesplicht in grote steden" aan de Ministers van VWS, BZK en JenV. Hij verzoekt de vragen uiterlijk 11 augustus te beantwoorden.

De vragen gaan onder andere over de grondwettelijkheid en de handhaving van de mondkapjesplicht.

De beantwoording bouwt voort op de realiteit van de ingevoerde en omarmde verplichting. Zoals bekend, maar herhaald, kleven er evenwel significante juridische risico's aan (geen wettelijke basis, niet vrijwillig, niet bewezen functioneel en gedragsbeïnvloedend).

In de antwoorden wordt gewezen op de uitzonderlijke situatie waarin we ons bevinden, waardoor volgens het kabinet het inzetten van noodverordeningen mogelijk is.

In vraag 3 wordt gevraagd of u overleg heeft gehad met o.a. het OM over de mondkapjesverplichting, dan wel bereid bent dat alsnog te doen. In het antwoord wordt er op gewezen dat het lokale experimenten betreft, waarvoor het kabinet ruimte heeft geboden. Daarom is het aan de veiligheidsregio's om over de handhaving hiervan overleg te voeren. Daarbij wordt gewezen op in de veiligheidsregio's gevoerde besprekingen in driehoek dan wel beleidsteam (dit is geverifieerd via de ondersteuningsstaf van het Veiligheidsberaad).

Uit ambtelijke gesprekken tussen DGRR en OM blijkt dat 10.2.e op dit moment nog geen standpunt wil innemen ten aanzien van de

handhaafbaarheid van de mondkapjesverplichting, mede in afwachting van een aangevraagd WBOM-advies. Het WBOM-advies wordt begin september verwacht. Het OM behoudt zich nadrukkelijk het recht voor om bij de eerste zaken op zitting naar bevind van zaken te handelen en mogelijkerwijs te verzoeken over te gaan tot vernietiging van de sanctie.

Op ambtelijk niveau heeft het OM wel al aangegeven kritisch te zijn en twijfels te hebben bij de handhaafbaarheid van de mondkapjesverplichting. In het Regionaal Beleidsteam heeft het OM aan de burgemeesters laten weten dat er risico's zitten in de wijze waarop de verplichting is vormgegeven. Dat gehoord hebbende, is besloten om toch over te gaan tot het invoeren van een mondkapjesverplichting.

Naast de strafrechtelijke handhaving door het OM, hebben de voorzitters van de veiligheidsregio's de mogelijkheid bestuursrechtelijk te handhaven.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Programma Veiligheidsregio's,
Risico- en Crisisbeheersing

Datum
10 augustus 2020

Ons kenmerk
2998877

74a

From: 10.2.e - BD/DGC-19
Sent: Thursday 10 September 2020 17:21:43
To: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL
Subject: FW: PB mondkapjes 1009 1430u_NSCR.docx
Attachments: PB mondkapjes 1009 1430u_NSCR.docx, ATT00001.txt

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e <10.2.e@vr-rr.nl>
Datum: donderdag 10 sep. 2020 4:25 PM
Aan: 10.2.e <10.2.e@minvws.nl>, 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGC-19 <10.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: PB mondkapjes 1009 1430u_NSCR.docx

Beste 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e

Bijgaand, onder embargo, het persbericht dat is opgesteld en dat morgen uitgaat.
Persbericht is nog niet helemaal in beton en wordt op punten en komma's nog bijgesteld en moet ook nog even langs de bestuurders.
Zoals afgesproken deel ik het met jullie

10.2.e

-----DISCLAIMER VEILIGHEIDSREGIO ROTTERDAM-RIJNMOND-----

Op dit email-bericht is de disclaimer van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond van toepassing zoals weergegeven op het internet: <http://vr-rr.nl/algemeen/proclaimer/> Please refer to our disclaimer, shown on previous line.

Vrijdag 11 september 11.00 uur, gezamenlijk bericht van VRR en VRAA

NIEUWSBERICHT

Onderzoek: mondkapjesplicht levert geen waarneembaar gedragseffect op naleving 1,5m

Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het dragen van een mondkapje in de openbare ruimte geen effect heeft op het houden van de 1,5 meter afstand. Tegelijk laat het ook zien dat mensen met een mondkapje de 1,5 meter niet vaker schenden. Oftewel, het dragen van een mondkapje lijkt ook geen vrijbrief te zijn om de 1,5 meter regel te overtreden. Het onderzoek naar effecten op gedrag is uitgevoerd door het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR). Mogelijke effecten op gezondheid of verspreiding van het virus zijn niet onderzocht.

Rotterdam en Amsterdam experimenteerden met het invoeren van een mondkapjesplicht op drukke en krappe plekken van 5 tot 31 augustus. Door een snelle stijging van het aantal besmettingen in beide steden in een tijd waar veel versoepelingen waren ingevoerd, werd in beide veiligheidsregio's de urgentie gevoeld lokaal maatregelen te treffen. **Het experiment werd uitgevoerd** om drastischer maatregelen zoals het afsluiten van winkelstraten of het beperken van horecatijden te voorkomen. Het werd in juli op sommige plaatsen in de twee steden zo druk dat mensen de 1,5 meter afstand steeds moeilijker konden houden.

Het onderzoeksrapport laat ook zien dat de draagplicht geen invloed heeft gehad op de drukte in de onderzochte straten en gebieden. Wel: hoe drukker het is, hoe meer de 1,5 meter wordt geschonden. Maatregelen om de drukte te beheersen blijken dus zeer nuttig: Rotterdam en Amsterdam (en vele andere gemeenten in Nederland) werken al sinds maart met diverse vormen van crowd management om drukte te beperken en in goede banen te leiden. Op de plekken waar de mondkapjesplicht gold, gaan de gemeentes daar onverminderd mee door.

Wetenschappelijk onderzoek

Het NSCR heeft het onderzoek uitgevoerd door middel van het analyseren van camerabeelden, straatobservaties door veldwerkers, straatinterviews en focusgroepen. De resultaten zijn voor Rotterdam en Amsterdam hetzelfde.

Vervolg

Rotterdam en Amsterdam hebben het experiment volgens planning van 5 tot 31 augustus uitgevoerd. Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en Amsterdam-Amstelland hebben de onderzoeksresultaten gedeeld met de minister van VWS, het Veiligheidsberaad en met de gemeenteraden van beide steden.

De besturen van de Veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond en Amsterdam-Amstelland danken de onderzoekers en alle mensen die hebben meegewerkt met dit experiment.

Noot voor de pers

Voor meer informatie over het onderzoek:

10.2e

Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving | +31(0)6 2161 8344
| nscr@nscr.nl

Voor meer informatie over het experiment:

Gemeente Amsterdam, 10.2e voorzitter VAA Femke
Halsema, T 10.2e

Gemeente Rotterdam, 10.2e voorzitter VRR Ahmed
Aboutaleb, T 10.2e

From: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL
Sent: Wednesday 23 September 2020 08:47:01
To: Dekker, S. - BD/AL
Cc: 10.2.e - BD/DBO; 10.2.e - BD/DBO
Subject: FW: Akkoord gevraagd: brief handhaving coronaregels tbv bespreking MR 25 september

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: Grapperhaus, F.B.J. - 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>
Datum: woensdag 23 sep. 2020 08:43
Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e@minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO <10.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Akkoord gevraagd: brief handhaving coronaregels tbv bespreking MR 25 september

Zie onder in caps

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e@minjenv.nl>
Datum: woensdag 23 sep. 2020 8:18 AM
Aan: Grapperhaus, F.B.J. - 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Akkoord gevraagd: brief handhaving coronaregels tbv bespreking MR 25 september
Dag Ferd,

Hieronder de tekst van de brief:

11.1

11.1

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

11.1

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

11.1

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Van: Grapperhaus, F.B.J. - 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 23 september 2020 08:07

Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e @minjenv.nl>; Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL <10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/AL <10.2.e @minjenv.nl>; Dekker, S. - BD/AL <10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e . - BD/DBO <10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DGRR <10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e . - BD/DRC/CV <10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO <10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Akkoord gevraagd: brief handhaving coronaregels tbv bespreking MR 25 september

Ik kom met aanpassingen.

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e @minjenv.nl>
Datum: dinsdag 22 sep. 2020 9:02 PM
Aan: Grapperhaus, F.B.J. - 10.2.e @minjenv.nl, 10.2.e -
BD/AL <10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/AL <10.2.e @minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES <10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e -
BD/DBO <10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGRR
<10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DRC/CV <10.2.e @minjenv.nl>,
10.2.e - BD/DBO <10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: Akkoord gevraagd: brief handhaving coronaregels tbv bespreking MR 25 september

Beste Ferd, Sander en 10.2.e,

Bijgaand treffen jullie de brief "aanpassing handhaving coronaregels" aan; waarin wordt ingegaan op de uitvoering van 3 moties die tijdens het coronadebat van 2 september jongstleden zijn ingediend. In deze versie van de brief is de uitkomst van het coalitieoverleg verwerkt.

Bedoeling is de brief voor de MR van aanstaande vrijdag te agenderen en daarvoor moeten wij morgenochtend voor 10.00 uur de brief aanleveren bij AZ. Graag met spoed jullie blik (en akkoord) op deze brief. De brief zal later vanavond ook in DigiJust bij jullie voorliggen, maar vanwege het korte tijdbestek ontvangen jullie deze alvast per e-mail.

Ik hoor graag van jullie.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Bestuursondersteuning (DBO)
Afdeling Advies
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Kamer N08.152
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

M 06 10.2.e
10.2.e @minjenv.nl

---

^[1] Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 387 naar aanleiding van de motie-Azarkan c.s.

X. PowerPointpresentaties (los)

Controle en monitoring maatregelen Covid-19

Gebeurtenis 1

- Buiten reikwijdte
[Redacted text]
- Maandagmiddag is na de driehoek overleg met Corona alert team. Amsterdam zoekt laagdrempelig methode om bezoek te ontmoedigen, zoals permanent mondkapje dragen bij beweging op straat, in winkels en musea. Volgende stap is het sluiten van winkels en cafe's.
- Covert alert team agendeert Amsterdam voor DOC19. Vervolgafpraak met de veiligheidsregio om 16:30.

Intro: Stijgende cijfers week 37

Beeld:

- Buiten reikwijdte
-

Advies d.d. 7-9-2020:

1. Buiten reikwijdte
-

Inhoud presentatie:

- I. Buiten reikwijdte
-

Ad 2) Vastgestelde maatregelen Rotterdam d.d. 7-9-2020

Buiten reikwijdte

9 Pilot mondkapjes 5- 30 augustus

Maatregelen 6 veiligheidsregio's (versie 15:30 d.d. 15/9)

Amsterdam-Amstelland	<p>Reeds ingezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Buiten reikwijdte [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted]
Rotterdam-Rijnmond	<p>Reeds ingezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Buiten reikwijdte [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] <p>In overweging:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Buiten reikwijdte [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ [redacted] ☐ Mondkapjesplicht invoeren

N.B. Overzicht is gebaseerd op calls met directeuren VR-en. Lijst is waarschijnlijk niet uitputtend en nog niet volledig bestuurlijk gedekt

Maatregelen op 6 thema's

Analyse – waar vinden besmettingen plaats?

- Analyse RIVM

6 thema's

1. Buiten reikwijdte
-
-
4. Mondkapjes
5. Buiten reikwijdte
-

Per thema

- Huidige regels
- Regels in crisisfase
- Opties voor nieuwe maatregelen, incl voor- en nadelen per optie

OMT-advies verwacht

Maandag wordt nog een OMT-advies verwacht. Maatregelen worden besproken vooruitlopend op dit advies.

Nb: deze maatregelen zijn anders dan de maatregelen twee weken geleden besproken. Deze maatregelen volgen op analyse RIVM en initiatief Amsterdam

Analyse – waar vinden besmettingen plaats? Wat is passend, gegeven beeld uit BCO's en plaats op 'escalatieladder'?

Analyse RIVM

Buiten reikwijdte

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

Lokale maatregelen: passend bij lokaal epidemiologisch beeld, lokale context en 'escalatieladder'

Uit maatregelen voorgesteld door Amsterdam, twee met grote landelijke implicaties:

- Buiten reikwijdte
- Uitbreiden mondkapjesplicht

Landelijke maatregelen: passend bij huidig beeld, analyse BCO en 'escalatieladder'

- Buiten reikwijdte
- [Redacted]
- [Redacted]

Maatregelen 1 sep: versoepelingen passen niet bij huidig beeld

Buiten reikwijdte

4. Nav brief Amsterdam: uitbreiding mondkapjesplicht

Huidige regels

- Mondkapjes verplicht in openbaarvervoer
- Lokale proef met mondkapjes als gedragsmaatregel

Voorstel Amsterdam

- Pm brief Amsterdam

Alternatief maatregel Amsterdam

- Afwachten resultaten proef mondkapjes in Amsterdam en Rotterdam
  - > *Voordelen*
  - > *Nadelen*